

glasilo

Občine Šempeter-Vrtojba

Novosti v naši občini
Zanimivi intervjuji
Pestro dogajanje
Bralni kotiček

jesen 2023

september 2023

Spoštovane občanke, cenjeni občani!

Čas hitro mineva in ni dolgo nazaj, ko sem pisal uvod v poletno Glasilo. A september je tu in s tem tudi konec počitnic in začetek novega šolskega leta, ko se nekako celotno življenje spet postavi v ustaljeni delovni ritem. Verjamem, da je veliko učencev komaj čakalo, da so ponovno srečali sošolce in med seboj delili doživetja brezskrbnih počitniških dni. Gotovo teh ni bilo malo, upam pa, da smo h kakšnemu prispevali tudi z bogato paleto poletnih dogodkov, ki so jih različni akterji – predvsem pa KŠTM Šempeter-Vrtojba – pripravili v naši občini.

Kot vsako leto smo konec junija poletne počitnice začeli s slovesnostjo ob dnevu državnosti. Julij pa je čas, ko praznujemo naš občinski praznik. Srebrni jubilej smo zaznamovali s podelitvijo nagrad letošnjim nagrajencem: Matiji Skrtu, Evi Faganelj, Kmetiji Gorkič in Vlasti Klančič. Spoštovani nagrajenci, naj vam tudi na tem mestu čestitam in izrazim svojo hvaležnost.

Občinski praznik je poleg tega priložnost, ko razmišljamo o dosežkih, ki smo jih v obdobju enega

leta uspeli uresničiti. Zadovoljen in vesel sem, saj vsakič znova ugotavljam, da jih sploh ni malo. Naj se ponovno zahvalim članom občinskega sveta in nadzornega odbora za sodelovanje, občinski upravi in drugim zaposlenim na občini pa za opravljeno delo. Seveda gre zahvala tudi vsem ostalim, ki ste s svojim delom, predlogi in skrbjo prispevali k temu, da je naša občina uspešna in da se tako v Šempetru kot v Vrtojbi dobro počutimo.

Na žalost pa na vse ne moremo vplivati. Če smo se v lanskem poletju soočali s požari na bližnjem Krasu in hudo sušo, ki jo je bilo zaradi nedelovanja namakalnega sistema Vogršček težko obvladovati, smo se v letošnjem poletju, ki je bilo dovolj deževno, soočali s hudimi neurji, ponekod tudi poplavami in plazovi. V Občini Šempeter-Vrtojba smo imeli nekaj škode zaradi julijskega neurja in toče, vsekakor pa niti približno ne toliko, kot je bilo škode in težav drugod po Sloveniji po ujmi v začetku avgusta. Prav je, da smo bili sadržavljani, ki so doživeli to hudo naravno nesrečo in veliko škodo, solidarni in smo vsak po

svojih močeh pomagali. Med prvimi so na pomoč na prizadeta območja odhiteli gasilci našega prostovoljnega društva, ki so se ponovno izkazali tako z moštvo kot opremo. Poleg njih pa ste kot prostovoljci v čistilnih akcijah pomagali tudi številni občani. Vsem vam gre za vse, kar ste naredili, pohvala in zahvala. S tem pa se naša solidarnost s prizadetimi območji ne sme končati, saj bo potrebna še dolgo, da se bo življenje v prizadetih krajih vrnilo v običajne tirnice. Škoda na infrastrukturi in različnih objektih je ogromna, sanacija bo dolgotrajna in prav gotovo bo vplivala na marsikatero dejavnost v Sloveniji še naslednja leta.

Žal nam je narava na težak način dokazala, da je močnejša od človeka in da moramo biti zato še dodatno preudarni. V Občini Šempeter-Vrtojba sta oba kraja v pretežnem delu znotraj območja pomembnega vpliva poplav. Tokrat smo imeli srečo in morda jo bomo imeli še naprej, lahko pa tudi ne. Zato se je treba na morebitno nevarnost poplav pripraviti. Vlaganje znatnih sredstev v odpravljanje poplavne ogroženosti z urejanjem vodotokov in meteorne odvodnje ter razlivnih polj je nujno. Občinska uprava se tega na strateški ravni zaveda in vlaga precejšnje napore v urejanje meteorne odvodnje na najbolj ogroženih območjih. Tako nameravamo še v letošnjem letu nadaljevati z gradnjo meteorne kanalizacije na območju Čukelj, kar sodi med izvajanje protipoplavnih ukrepov na tem območju, ki jih fazno izvajamo že nekaj let, saj predstavlja naložba velik finančni zalogaj. S sredstvi, ki bi jih lahko porabili za druge namene, pa smo sodelovali tudi pri državnem projektu zagotavljanja poplavne varnosti v porečju reke Vipave, ki se nadaljuje in katerega končni cilj je med drugim tudi, da se poplave na celotnem območju občine prepreči z gradnjo odvodnega kanala iz Vrtojbe pri bolnišnici, pa vse do čistilne naprave v Vrtojbi.

Seveda pa zagotavljanje poplavne varnosti ni naša edina prednostna naloga. Obnova in urejanje druge javne infrastrukture sta ravno tako pomembna. Potem ko smo od sosednje Občine Gorica pridobili dovoljenje za uporabo poti ob parki Basaglia, smo že vse pripravili za začetek gradnje kanalizacije in prenovo vodovoda na Žnidarčičevi

ulici. Pogodba z izbranim izvajalcem del bo podpisana v kratkem.

Kljub že podpisani pogodbi pa se še ni začelo urejanje križišča na cesti v Novo Gorico, s katere se odcepita Ulica Ivana Suliča in Markova pot. Razlog je v tem, da je izbrani izvajalec del svoje delavce in mehanizacijo poslal v kraje, ki so jih prizadele poplave in plazovi. Iz istega razloga trenutno stojijo tudi dela na krožišču v poslovno cono ob hitri cesti v Vrtojbi, kjer naložbo sicer izvaja Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo v sodelovanju z občino. S pomanjkanjem zmogljivosti gradbene operative se soočamo že nekaj let. Zaradi tega je marsikatero gradbišče predolgo odprto, saj je naročil še vedno relativno veliko.

Vendarle pa smo zadovoljni, da so nekatere naložbe tudi že v zaključni fazi. Ob kolesarski poti v Novo Gorico, v bližini šempetrskega športnega parka, v okviru projekta Urbani EKOKROG (LAS) izvajamo hortikulturno ureditev občinskega zemljišča, ki bo namenjeno botanični kolekciji predvsem aromatičnih in zdravilnih rastlin – zelišč, grmovnic in sadnega drevja. Tako urejeno zemljišče bo na inovativen in estetsko privlačen način privabljalo prebivalce, jih nagovarjalo k spoštovanju naravne dediščine in kulturnega izročila šempetrsko-vrtojbenskih vrtov. Z naložbo, poleg tega, da estetsko urejamo javno površino, želimo na eni strani spodbuditi in ohraniti gojenje ter uporabo tradicionalnih kmetijskih rastlin in zelišč tudi v mestnem, urbanem okolju, na drugi pa spodbuditi k trajnostnemu ravnanju z naravnimi viri in s tem prispevati k ohranjanju in varovanju ekosistemskih storitev.

Da je sodelovanje občine v lokalni akcijski skupini »LAS V objemu sonca« uspešno, potrjuje še ena manjša naložba, ki je izvedena v bližini parkirišča pod trim stezo oz. Svetim Otom. V okviru projekta Razvoj novih potencialov v vinogradništvu in enoturizmu spodnje Vipavske doline »ENOTOUR-2« (LAS) smo namreč postavili postajališče za kolesarje in sprehajalce, ob pred časom urejeni cesti proti postajališču za avtodome pa smo zasadili nov drevored. Verjamem, da se bo na tem območju vzpostavil prijeten prostor, namenjen

relativno mirni rekreaciji v naravnem okolju.

Skrb za rekreacijo in zdravo življenje je namreč ena še ena od prioritet občine. Tudi zato redno posodabljam in dograjujemo športno infrastrukturo. Tokrat ste lahko opazili, da že potekajo dela v športnem parku, kjer obstoječo ponudbo nadgrajujemo s prenovljeno in posodobljeno stezo kolesarskega poligona. Že tako dobro obiskan poligon bo še atraktivnejši, lažje ga bo vzdrževati in se ga bo dalo lahko zelo kmalu po dežju tudi uporabljati. Nenazadnje pa se lahko pohvalimo, da smo za prenovno koloparka uspešno pridobili sredstva na razpisu za investicije v športno infrastrukturo, ki ga je objavilo Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport.

Uspešni smo bili tudi na razpisu Sklada malih projektov za Evropsko prestolnico kulture SPF GO! 2025. Skupaj s pobrateno Občino Romans ob Soči, kot vodilnim partnerjem, bomo izvedli projekt Pogled zgodovine ob meji, v okviru katerega bo urejena muzejska zbirka Langobardov v Romansu, v Vrtojbi pa bomo lepše uredili zunanost stražarskega stolpa in modernizirali vsebino tega majhnega muzeja.

Kot lahko vidite, bo hladnejši del leta zelo delaven, a saj je tako praktično ves čas. Poletne počitnice so namreč pravi čas za prenavljanje prostorov naših šol in vrtcev. Marsikdo je verjetno opazil moderno prenovljeno igrišče ob podružnični osnovni šoli v Vrtojbi in nekoliko prenovljena igrala v vrtcih. Poleg tega smo v vrtcu Mavrica popravili tlak na delu zunanjega igrišča, v vrtcu Žarek pa namestili tende, ki so še kako prav prišle ob sončnih poletnih dneh.

V poletnih mesecih smo prenovili tudi prostor krajevnega urada v Šempetru, ki gostuje v Coroninijevem dvorcu. Krajevni urad Šempeter, ki se sicer del Upravne enote Nova Gorica, je dobro obiskan in veseli smo, da lahko tudi občina na nek način pripomore k temu, da je državna uprava bližje državljanom.

Spoštovani!

Napočilo je obdobje fantastičnih barv, obiranja plodov, hvaležnosti za vzgojeno in nabrano. Prišel pa je tudi čas novih nalog in izzivov, ki jih pred nas postavlja jesen in z njo začetek novega šolskega leta.

To velja tudi za vas, dragi učenci, dijaki in študentje, ki ste vstopili v novo šolsko oz. študijsko leto, ki s seboj ne prinaša samo obveznosti, ampak tudi obilo prijetnih in nepozabnih trenutkov. Želim vam veliko učnih uspehov, zadovoljstva, veselja ter ustvarjalnosti. Bodite odgovorni, sočutni do šibkejših in prijazni drug do drugega. Predvsem pa pogumno sledite svojim ciljem in sprejemajte nove izzive. Naj to velja za vse nas!

Vaš župan
Milan Turk

Uradne ure Občine Šempeter-Vrtojba:

Ponedeljek

8.00–12.00;

Sreda

8.00–12.00 in 14.00–16.30;

Petek

8.00–12.00.

Županove ure za občanke in občane so **vsako sredo** 15.00–17.00. Termin si rezervirajte v tajništvu
T: 05 335 10 00.

Sprejem vlog in informacije:

Ponedeljek, torek in četrtek

8.00–15.00;

Sreda

8.00–16.30;

Petek

8.00–14.00.

www.sempeter-vrtojba.si

Toplo vas pozdravljam v naši jesenski izdaji Glasila! Z veseljem vas vabim, da skupaj z nami soustvarjate prihajajočo zimsko številko, ki bo zagotovo polna navdihujočih zgodb, koristnih nasvetov in zanimivih trenutkov, ki jih boste preživeli v prihajajoči jeseni.

Novo šolsko leto je že v polnem zamahu in z njim prihaja val svežih izzivov, znanja ter novih prijateljstev. Jesen s svojimi pisanimi listi in z vonjem svežega zraka vabi k raziskovanju in odkrivanju narave v vsej njeni lepoti.

Jeseni se narava odene v svoje najlepše odtenke in morda bi se tudi mi lahko prepustili tej sezoni in se poglobili v svoje notranje barve, najdišča lastnih navdihov ter idej.

Torej, pustite se ponesti jesenski sapici, zavijte se v topel šal in prepustite se čarom jeseni, saj je ta čas idealen za ustvarjanje, raziskovanje in pisanje. Bodite del naše zimske številke in svoje prispevke, misli ali zgodbe pošljite na naš naslov glasilo@sempeter-vrtojba.si do 24. novembra 2023.

Naj vas jesen navdihuje in napolni z energijo za vse, kar vas čaka v tem prelepem obdobju. Hvala, ker ste del naše bralske skupnosti. In naj vas naše Glasilo spremlja v prijetnih jesenskih trenutkih.

Živite vaše sanje in uživajte!

Lara Soban,
odgovorna urednica

Foto atelje Pavšič Zavavlav

Od leve proti desni Blaž in Barbara Gorkič, Eva Faganelj, Vlasta Klančič, Matija Skrt in župan mag. Milan Turk.

Občina Šempeter-Vrtojba 22. julija praznuje svoj občinski praznik. Na ta dan je pred 25 leti, leta 1998, Državni zbor Republike Slovenije sprejel odločitev, da kraja Šempeter pri Gorici in Vrtojba postaneta samostojna občina. V počastitev tega dogodka je 20. julija 2023 v mladinskem centru v Vrtojbi potekala **slavnostna seja Občinskega sveta Občine Šempeter-Vrtojba**, ki jo je z izbranim kulturnim programom obogatila kantavtorica Mojca Štoka – Moya ob akustični spremljavi kitarista Jana Baruce. Ob tej priložnosti je zbrane nagovoril župan Občine Šempeter-Vrtojba mag. Milan Turk in jih popeljal po najpomembnejših dosežkih minulega leta, osrednji del dogajanja pa je predstavljala podelitev nagrad letošnjim občinskim nagrajencem, ki jih je na svoji junijski seji izbral občinski svet na podlagi predlogov Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja.

Podeljene so bile dve nagradi za mlade in dve priznanji Občine Šempeter-Vrtojba. Nagrada za mlade se podeli mladim do dopolnjenega 25. leta starosti za uspehe in dosežke ob začetku ustvarjanja oziroma delovanja, medtem ko priznanje Občine Šempeter-Vrtojba lahko prejmejo posamezniki,

podjetja, zavodi, organizacije, skupnosti, združenja, društva za posamične uspehe ali vidne dosežke na najrazličnejših področjih dela in ustvarjanja, ob važnih jubilejih, dolgoletnem uspešnem delovanju ter ob drugih slovesnejših priložnostih.

Letošnji nagrajenci so tako postali:

- **Matija Skrt**, diamantni maturant iz Šempetra pri Gorici, ki je prejel nagrado za mlade za uspehe in dosežke na področju matematike, na glasbenem področju in kot spodbudo za nadaljnje ustvarjalno delo,
- **Eva Faganelj**, flavtistka iz Šempetra pri Gorici, ki je prejela nagrado za mlade za uspehe in dosežke na glasbenem področju in kot spodbudo za nadaljnje ustvarjalno delo,
- **Kmetija Gorkič** iz Vrtojbe, ki je prejela priznanje Občine Šempeter-Vrtojba za prizadevanja na področju kmetijstva in
- **Vlasta Klančič**, ki je prejela priznanje Občine Šempeter-Vrtojba za vidnejše dosežke na kulturnem področju.

Mateja Poljšak Furlan

Več o nagrajencih na:

www.mojaobcina.si/sempeter-vrtojba/novice/obcinski-nagrajenci-za-leto-2023.html

Projekt Občina po meri invalidov

Aktivnost, ki združuje vse razvojne potencialne v Občini Šempeter-Vrtojba za izboljšanje kvalitete življenja invalidov, starejše populacije in celotne populacije ljudi v občini.

V okviru projekta Občina po meri invalidov smo začeli izvajati akcijski načrt za obdobje 2022–2026 – vabimo vas k sodelovanju.

S ciljem večje kvalitete osebnega življenja vseh invalidov in njihovih družin ter z upoštevanjem različnosti potreb vseh svojih občanov želi občina načrtno razvijati, vzpodbujati in realizirati dejavnosti in ukrepe, ki ustvarjajo možnosti za vse prebivalce, njihovo socialno vključenost in aktivno udeležbo v družbenem življenju občine. Z drugimi besedami – spodbujanje sodelovanja vseh občanov, saj se zavedamo, da pridobitev naziva ni cilj, ampak pot, ki se ne konča.

V svetu za invalide Šempeter-Vrtojba ugotavljamo, da je vzpostavljen samodejni mehanizem, ki sproti zaznava in izboljšuje življenjsko in delovno okolje v občini. Občina je dosegla višji nivo preobrazbe – občina, prijazna do invalidov.

Prvi koraki izvajanja akcijskega načrta Občina po meri invalidov za obdobje 2022–2026.

Svet za invalide pri Občini Šempeter-Vrtojba je že na svoji prvi konstitutivni seji v mesecu januarju 2023 oblikoval predlog prioritete pri izvajanju akcijskega načrta za leto 2023, in sicer:

1. Postavitev odstrani Občina po meri invalidov v spletnem portalu Občine Šempeter-Vrtojba.
2. Objava člankov v občinskem Glasilu na temo invalidov.
3. Pridobitev ponudb in izvedenskih mnenj za postavitev indukcijske zanke v Mladinskem centru Vrtojba in občinski stavbi.
4. Postavitev usmerjevalnih tabel do dvigala in ureditev klančin v Zdravstvenem domu Šempeter.
5. Odpravljanje manjših arhitektonskih ovir na pobudo invalidov in občanov.

Vabimo vse krajanke Šempetra in Vrtojbe (pa tudi društva upokoencev, Rdeči križ, Karitas, humanitarne organizacije ...) in ostale posameznike, da se aktivno vključite v neposredno izvajanje akcijskega načrta Občina po meri invalidov.

Tudi tvoj predlog bo imel mesto v realizaciji akcijskega – načrta OPMI. Projekt Občina po meri invalidov smo ljudje. Vaše predloge nam lahko dostavite na e-mail: [ksenija.usaj@sempeter-vrtojba.si](mailto:kсенija.usaj@sempeter-vrtojba.si); 05 335 16 22.

Majhna izboljšava za invalida je lahko velika preobrazba iz problema v razvojni potencial posameznika, ki mu s tem omogočimo družbeno vključevanje v delovno in življenjsko okolje. Na tem mestu računamo na vaše sodelovanje.

Prvi rezultati so že tu.

Občina Šempeter-Vrtojba je ob sodelovanju Društva gluhih in naglušnih že postavila indukcijsko zanko (pripomoček občanov, ki uporabljajo slušni aparat) v glavni pisarni občine in v dvorani Mladinskega centra Vrtojba. Skupaj s slušnimi centri (tremi) bomo okrepili usposabljanje lastnikov slušnih aparatov. Že od oktobra 2022 izvajamo v Dnevnom centru za aktivnosti starejših v Šempetru »Informacijsko pisarno«, ki občanom nudi pravno podporo za pridobitev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in iz zdravstvenega zavarovanja. Izvedli smo že prilagoditev spletnih strani občine slabovidnim osebam. Objavil smo kar nekaj člankov na spletni strani Moja-Občina, na spletnem portalu Občine Šempeter-Vrtojba in v občinskem Glasilu Šempeter-Vrtojba.

Delovali bomo na vseh področjih delovanja, ki so opredeljena v »Agendi 22« (informiranje, izobraževanje, zaposlovanje, zdravstvo, duhovna oskrba, kultura, šport, podporne funkcije ...).

Skupaj zmoremo več!

Mag. Valter Adamič, koordinator projekta Občina po meri invalidov

Odprti prenovljeni prostori Krajevnega urada v Šempetru

V torek, 12. septembra 2023, je bil svečano odprt prenovljen krajevni urad novogoriške upravne enote v Šempetru. Prenovljene prostore so odprli državni sekretar na ministrstvu za javno upravo **Jure Trbič**, načelnik UE Nova Gorica **Andrej Markočič** in župan **Milan Turk**. Slednja sta poudarila odlično sodelovanje občine in upravne enote. Upravna enota Nova Gorica ima sicer krajevne urade po vseh 6 goriških občinah, a je ravno ta v Šempetru najbolj obiskan. Nenazadnje je Šempeter med večjimi kraji na Goriškem, v občini pa je tudi veliko podjetij in zaposlenih, ki potrebujejo storitve upravne enote. Prostore je uredila občina, ki jih brezplačno daje državi v uporabo. »Veseli smo, da je na ta način upravna enota bliže ljudem, to je najbolj pomembno,« je dejal župan Turk. Tudi državni sekretar Trbič je poudaril velik pomen krajevnih uradov, saj so prav z njimi storitve države bistveno bolj dostopne. Obisk v Šempetru je zaključil z delovnim srečanjem z županom na temo še boljšega zagotavljanja dostopnih, kakovostnih in učinkovitih storitev javne uprave prebivalstvu in gospodarstvu v lokalnem okolju.

Mateja Poljšak Furlan

Projekt EdiCitNet – Mreža užitnih mest se počasi zaključuje

EdiCitNet (Mreža Užitnih Mest – Integrating Edible City Solutions for social, resilient and sustainably productive cities) je raziskovalni projekt programa HORIZON 2020, ki ga financira Evropska komisija in poteka od septembra 2018 do avgusta 2023 oziroma skladno z odobrenim podaljšanjem zaradi epidemije Covid-19 do konca februarja 2024.

Projekt raziskuje trajnostne metode **urbane proizvodnje, distribucije in porabe hrane** z namenom spodbujanja **okoljske in socialne odpornosti mest**. Temelji na participativnem in vključujočem pristopu, v projektu sodelujejo mesta iz Evrope, Afrike, Latinske Amerike in vzhodne Azije, nevladne organizacije, mala in srednja podjetja ter raziskovalne organizacije.

Prizadeva si izpostaviti prednosti, ki jih prinašajo že obstoječe »užitne rešitve« in pospešiti povečanje števila »užitnih rešitev« z vzpostavitvijo trajnostne, popolnoma dostopne/odprte in stalno rastoče mreže užitnih mest, katerih prebivalci imajo znanje in možnost raziskovati dobrobiti in različnost obstoječih »užitnih rešitev« in graditi bazo znanja ter katerih mestne uprave so sposobne uspešno preizkušene »užitne rešitve« načrtovati, implementirati in prilagoditi specifičnosti svojih urbanih kontekstov.

»Užitne rešitve« so aktivnosti, ukrepi, produkti in storitve, ki **podpirajo in spodbujajo trajnostno urbano proizvodnjo, distribucijo in porabo hrane**, npr.: urbano kmetovanje, v stavbe integrirana pridelava hrane, indoor in vertikalno kmetovanje, urbano čebelarstvo, prerazporejanje presežkov hrane, skupnostne kuhinje, sistemi zaprtega kroga za trajnostno upravljanje virov, izobraževanja v zvezi z navedenimi primeri.

Poleg prehranske varnosti v mestih lahko »užitne rešitve« povečajo podnebno, socialno in gospodarsko

odpornost mest z izboljšanjem ekosistemskih rešitev, ustvarjanjem priložnosti za ranljive družbene skupine ter ustvarjenjem pogojev za nova zelena podjetja in delovna mesta.

Užitne rešitve predstavljajo pomemben korak k bolj trajnostnim, prijetnim in zdravim mestom.

Občina se je kot partner projektu pridružila v letu 2017. Izmed vseh partnerjev izstopamo zaradi svoje majhnosti v smislu števila prebivalcev in površine občine, zaradi velikega proporcionalnega deleža zelenih oziroma obdelovalnih površin v občini ter zaradi tradicije pridelave lastne hrane.

Naša naloga je bila **poiskati ustrezen način za integracijo užitnih rešitev v urbano življenje mesta ter strateške in druge dokumente mesta**. Za iskanje ustreznih načinov je bila formirana tako imenovana Mestna skupina kot najpomembnejši akter pri pripravi strategije za transformacijo naše občine v »užitno mesto«. Srčiko mestne skupine, ki je projektu sledila (skoraj) do konca, sestavljajo predstavniki Društva upokojencev Šempeter, Društva žena Vrtojba, zavoda KŠTM, združenja Šent, Materinskega doma Šempeter, kmetije

Konič, vrtnarstva Lancner, občinskega sveta, projektnih partnerjev Hidrolab in Univerze Ljubljana in seveda na projektu zaposlenih oziroma delujočih v imenu občine.

Člani Mestne skupine so sodelovali tudi pri pripravi analize stanja na območju naše občine. Pri zbiranju podatkov o obstoječih »užitnih rešitvah« smo v nasprotju s prvotnim prepričanjem spoznali, da jih je precej, da pa niso povezane in da so premalo promovirane.

V okviru Mestne skupine smo na podlagi opravljene ocene stanja in možganjenja izbrali problem, ki smo ga v nadaljevanju poskusili nagovoriti/reševati, in sicer:

- premalo sodelovanja različnih družbenih skupin v občini in
- pomanjkanje urejenih javnih prostorov, ki bi bili namenjeni tudi užitnim rešitvam ter urejeni in vzdrževani z uporabo trajnostnih okoljskih rešitev.

Navedena izziva smo združili v skupen družbeni izziv: javni prostor kot prostor sodelovanja različnih družbenih skupin s poudarkom na trajnostnih okoljskih rešitvah ali na kratko: **javni prostor**. Izbrali smo optimistično naravnani scenarij, v časovnem okviru 10 let od zaključka projekta načrtujemo **vzpostavitev vsaj 2 aktivnih javnih prostorov** za družbene interakcije, ki se izvajajo z uporabo užitnih rešitev in trajnostnih okoljskih rešitev, **vzpostavitev vsaj 8 prostorsko nezahtevnih užitnih rešitev in izvedbo vsaj 5 dodatnih dogodkov za promocijo užitnih rešitev letno**.

Za doseg zelenega cilja smo pripravili tudi akcijski načrt z določitvijo deležnikov, ki lahko prispevajo k njegovi realizaciji,

priporočila za doseganje ciljev scenarija, ocenili z delom pridobljene **izkušnje** in zapisali **zaključne misli**. Želeli smo pridobiti tudi dokumente, ki bi za izvedbo užitnih rešitev občini služili po zaključku projekta.

Tako smo kot priložo k strategiji pridobili elaborat »Smernice za urejanje javnih zelenih prostorov na območju Občine Šempeter-Vrtojba« (Modro drevo, Ivan Cifrek, s. p., julij 2022 do november 2022). Elaborat na podlagi nabora evidentiranih javnih prostorov, primernih za užitne rešitve, vsebuje analizo značilnosti občine, analizo evidentiranih javnih prostorov, splošne smernice ter smernice za urejanje vsake od evidentiranih lokacij. Služil bo kot ena od strokovnih podlag za urejanje zelenih površin občine.

V sodelovanju z otroškim vrtcem Mavrica v Šempetru pri Gorici in s podporo Vrtnarije Lancner smo na dan zemlje, 22. aprila 2022, organizirali sajenje začimbnih užitnih rastlin v atriju vrtca in v posodah na javnih površinah v bližini stavbe otroškega vrtca (pri glasbeni šoli).

V septembru 2022 smo se udeležili projektne srečanja v Berlinu z namenom ogleda izvedenih in dobro delujočih užitnih rešitev ter izmenjave izkušenj, srečanja so se udeležili tudi štirje člani Mestne skupine.

Sodelovali smo pri organizaciji letne konference projekta v Ljubljani, v okviru konference sta bila organizirana ogled čistilne naprave ob Vrtojbi in voden ogled posestva Biotehniške šole v Šempetru pri Gorici.

V času odobrenega podaljšanja projektnih aktivnosti načrtujemo pridobitev načrta za ureditev površine

med obvoznico Šempeter, krožišči Bazara in Cesto Goriške fronte, seveda tudi z uporabo užitnih rastlin. Površina ima potencial vzpostavitve prepoznavnega vzorca izbire rastlin in prostorskega akcenta ob vstopu v mesto. Ima tudi možnost ureditve namakanja.

Spoznali smo, da imamo na območju občine že vzpostavljenih veliko užitnih rešitev, **ki pa med seboj niso pa povezane, premalo je promocije**.

Imamo kar nekaj **lokacij s potencialom za izvajanje užitnih rešitev**, ki jih je treba **čuvati, razvijati in vzdrževati**.

Učinkoviti javni prostori so prostori, ki temeljijo na **vsebinski prepletenosti tehničnih rešitev in programov socialne interakcije**.

Najučinkovitejša promocija užitnih rešitev je uspešna **izvedba**, pomembno pa je tudi **vzdrževanje** izvedenih rešitev.

Najučinkovitejše polje delovanja za doseg ciljev je **izobraževanje**, dobrodošla je podpora zakonodaje.

Za razvoj v smeri užitnega mesta sta potrebna čas in potrpežljivost, obstajati mora **akter z energijo in vizijo ter s potrebnimi sredstvi**, bodisi društvo ali občinski oddelek ali kaj podobnega, ki skrbi za to, da se ideja **razvija in ne zamre**.

Pri tem je pomembna **ekonomska vzdržnost** aktivnosti za promoviranje in izvajanje užitnih rešitev.

Podrobnejše informacije o projektu so dosegljive na spletni strani projekta www.edicitnet.com/sl/.

Blanka Šuler in Jerneja Ternovec

Pumptrack v Šempetru bo dobil prenovljeno in posodobljeno podobo

Potem ko je Občina Šempeter-Vrtojba v 1. fazi izgradnje športnega parka v Šempetru leta 2015 uredila **kolesarski poligon za 4cross** (eno izmed 4 disciplin v gorskem kolesarstvu), namenjen učenju osnov gorskega kolesarstva ter vadbi, sedaj zaradi lažjega vzdrževanja in boljših pogojev poligon posodablja. 14. julija 2023 sta v ta namen župan Občine Šempeter-Vrtojba, mag. Milan Turk, in direktor podjetja Prevozi, nizke gradnje Erik Sever, s. p, Erik Sever, podpisala pogodbo za ureditev pumptrack poligona, ki bo preplaščen z asfaltno podlogo, tako da bodo lahko kolopark za vadbo uporabljali tudi drugi uporabniki. Vrednost pogodbenih del znaša 163.111,56 EUR z DDV. Ob tem velja poudariti, da si je občina za ureditev koloparka v Športnem parku Šempeter pri Gorici kar 43.220,70 EUR zagotovila z uspešno prijavo na Javni razpis za izbor sofinanciranja investicij v obnovo večnamenskih športnih dvoran ali telovadnic in posodobitve ali vzpostavitev novih zunanjih športnih površin v letu 2023, ki ga je v juniju objavilo Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport.

Če je klasični pumptrack poligon, utrjena krožna pot, ki je sestavljena iz grbin in ovinkov, namenjen vožnji z običajnim kolesom, kjer vrtenje pedal ni potrebno, pomembno je le usklajeno ritmično gibanje telesa in

rok, kakor da bi s tlačilko polnili prazno zračnico, pa je asfaltirani pumptrack poligon svojevrsten objekt, namenjen celotni skupnosti. Gre za igrišče in obenem vadbeni poligon ne samo za kolesarje, temveč tudi za rolkarje in voznike skirojev različnih nivojev znanja. Asfaltirani poligoni so danes postali stičišče vseh zabave in adrenalina željnih posameznikov.

Posodobljen pumptrack poligon oziroma kolopark v Šempetru bo tako predstavljal atraktivno in varno športno infrastrukturo na prostem, asfaltno krožno stezo z ritmično povezanimi grbinami različnih višin in zavoji, kar omogoča atraktivnejšo izkušnjo tudi za bolj izkušene, športni objekt, primeren za vožnjo s kolesi, z rolkami, z rolerji, s skiroji in z ostalimi športnimi rekviziti na kolesih, športni objekt, primeren za uporabnike od 2. do 70. leta, inovativen način poganjanja s spreminjanjem težišča, fizično intenziven način gibanja, športno infrastrukturo, ki spodbuja razvoj ravnotežja in koordinacije, športni objekt, ki je umeščen v neposredno bližino uporabnikov, trajen objekt, ki potrebuje minimalno vzdrževanje.

Mateja Poljšak Furlan

Občina uspešna na razpisu Sklada malih projektov za Evropsko prestolnico kulture SPF GO! 2025

Občina Šempeter-Vrtojba je bila skupaj z Občino Romans ob Soči, kot vodilnim partnerjem, uspešna na razpisu Sklada malih projektov za Evropsko prestolnico kulture (SPF GO! 2025), financiranega iz Programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027. Na lestvico financiranih projektov se je uvrstilo 27 čezmejnih projektov na temo turizma, hrane in vina, glasbe, gledališča, plesa ter kina, vse do športa, jezikov, muzejske ponudbe in celo astronomije.

Peti po vrsti med sprejetimi je projekt omenjenih pobratenih občin Pogled zgodovine ob meji/Lo sguardo della storia sul confine, ki je bil ocenjen s 93,5 točke. Njegov glavni cilj je ohranjanje in nadgradnja skupne zgodovinske dediščine čezmejnega območja ter s tem razvoj trajnostnih in dostopnih turističnih produktov, ki bodo povečali privlačnost območja in spodbudili njegov gospodarski in socialni razvoj. Čezmejno območje, kjer se bo izvajal projekt, je bilo pogosto prehodno območje ob meji, predmet spora in priča nizu krutih zgodovinskih dogodkov. Glavni izziv omenjenega projekta je tako povezati simbole dveh različnih zgodovinskih obdobji, ki izhajata iz različnega pojmovanja izraza »prehod«: na eni strani svobodno osvajanje Langobardov na njihovi pot proti jugu Evrope, na drugi strani pa neprehodna meja med Italijo in Slovenijo, ki je bila še zlasti v času hladne vojne strogo nadzorovana.

Mateja Poljšak Furlan

Tradicionalni majski izlet

Leto 2023 je razglašeno za leto Karla Destovnika Kajuha. Tudi zaradi tega smo se na sestanku krajevnega odbora odločili, da letošnji majski izlet posvetimo narodnemu heroju in partizanskemu pesniku Karlu Destovniku Kajuhu.

30. maja se nas je 43 udeležencev zbralo na Trgu Ivana Roba in polni pričakovanja smo se z avtobusom odpeljali proti Šoštanju. Vreme je bilo prekrasno, sončno in toplo.

Prvi postanek je bil na Lomu, kjer smo se okrepčali z dobrim sendvičem, da smo lažje nadaljevali pot. Vožnja je bila prijetna, brez prometnih zastojev. V Šoštanju sta nas pričakala naša vodička Adrijana in predstavnik Združenja borcev za vrednote NOB – Krajevna organizacija Šoštanj.

Najprej smo peš odšli do Šoštanjskega jezera, kjer nam je vodička povedala zanimivo zgodbo o nastanku Šoštanja in njegovi zgodovini. Zatem smo se na poti do mestnega parka ustavili pred Kajuhovo rojstno hišo, na pročelju katere je plošča s Kajuhovo podobo. V neposredni bližini se nahaja mestni park s spomenikom Karlu Destovniku Kajuhu, ki je delo kiparja Marjana Keršiča. Tu smo imeli krajšo

komemoracijo. Pevska skupina je ob spremljavi harmonikarja Branka zapela pet partizanskih pesmi, med njimi tudi Kajuhovo Pesem 14. divizije. Mimoidoči meščani so se ustavljali in se pridružili petju. Naša članica Ljubica je zelo doživeto predstavila dve Kajuhovi pesmi.

Zatem smo si ogledali Vilo Mayer, ki je primerek meščanske vile, zgrajene na prehodu iz 19. v 20. stoletje. Danes je v njej muzej, služi pa tudi kot protokolarni objekt Občine Šoštanj. Izvedeli smo, da je lastnik vile – odvetnik dr. Fran Mayer, med drugim je bil tudi župan Šoštanja – na svojem posestvu dal zgraditi teniško igrišče.

Z avtobusom smo se po ozki gozdni cesti povzpeli do Žlebnikove domačije, kjer je v napadu nemške vojske padel Kajuh. V neposredni bližini domačije je Zveza borcev za vrednote NOB Šoštanj postavila ličen spominski objekt, kjer obiskovalci spoznajo Kajuhovo literarno zapuščino in pričevanja o drugi svetovni vojni. Tudi tu je pevska skupina zapela nekaj pesmi.

Za konec našega izleta smo se spustili v dolino in si v restavraciji Acman privoščili okusno kosilo. Nekateri so si naročili odlične koktajle, ki nam jih je pripravil svetovni podprvak v mešanju koktajlov.

Pozno popoldne smo se odpeljali proti domu s prijetnimi občutki o preživetem dnevu.

Dragica Mavrič

Srečanje članov Društva upokojencev Šempeter

Na toplo junijsko soboto smo se člani Društva upokojencev Šempeter pri Gorici ponovno zbrali na občnem zboru in družabnem srečanju pri gasilskem domu v Šempetru.

Potrdili smo letno poročilo za leto 2022 in poročilo o poslovanju društva v preteklem letu ter sprejeli plan dela za leto 2023, kar je bilo predhodno obravnavano in sprejeto že na skupnem sestanku upravnega odbora, nadzornega odbora in poverjenikov v mesecu marcu. Druženje so nam popestrili učenci Osnovne šole Ivana Roba, otroci iz vrtca Mavrica in pevska skupina Zveze borcev Šempeter. Kulturni del so zaključili s plesnim nastopom plesalci folklorne skupine Na placi. Vsem nastopajočim in njihovim mentorjem velika hvala za lep in pristrčno izveden program.

Kot po navadi smo srečanje nadaljevali ob okusni pogostitvi. Veselo smo kramljali, saj tem za pogovor ni zmanjkalo. Ob glasbi smo se tudi zavrteli in nasmejani uživali v druženju.

Darja Furlan

Poletje na placu 2023

Tudi letos je zavod KŠTM Šempeter-Vrtojba v mesecu juliju pripravil pestro dogajanje pod imenom Poletje na placu 2023. V mesecu juliju se je v Šempetru pri Gorici odvilo 19 različnih dogodkov, kjer je vsak lahko našel nekaj zase in za svojo dušo.

Vreme nam je bilo letos dokaj naklonjeno, saj smo izpeljali skoraj vse dogodke. Malo nam jo je zagodel dež, ki je po slabe pol ure začel padati med nastopom Klope Šufit in nas pregnal v notranjost Coroninijevega dvorca, kjer se je koncert nadaljeval.

Na odru pred dvorcem smo gostili razne otroške predstave, komedije in glasbene koncerte, ki so bili zelo lepo obiskani, za kar gre seveda zahvala vam, občanke in občani, pa tudi drugim obiskovalcem Coroninijevega dvorca.

Več o preteklih dogodkih Poletja na placu 2023 lahko najdete na spletni strani organizatorja www.kstm-sempeter-vrtojba.si.

Se vidimo na placu!

Ekipa KŠTM Šempeter-Vrtojba

Rokodelstvo v ZDUS

Rokodelci društev upokojencev ohranjamo etnografsko, kulturno in tehnično dediščino ter svoje znanje in veščine prenašamo naprej. Nekateri smo prejeli znanje od prednikov, veliko pa je samoukov. Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) podpira dejavnost starejših na področju rokodelstva, predvsem s področja izmenjave nesnovne kulturne dediščine.

ZDUS nam je poslal vabilo na Slovenski rokodelski festival, ki je potekal 16. junija 2023 na Brdu pri Kranju. Izbrane smo bile štiri predstavnice, rokodelke iz Grosupljega, Šempetra pri Gorici, Kamnika in Novega mesta. Priprave za sejem so potekale kar nekaj časa. Imele smo svojo stojnico. Obiskal nas je danes že bivši predsednik ZDUS Janez Sušnik, s katerim smo prijetno poklepetali. Obiskovalci so si z zanimanjem ogledovali naše izdelke, spraševali o načinu izdelave in nas pohvalili.

Konec marca sem dobila ponudbo za izdelavo rokodelskega izdelka za promocijske namene MGTŠ. Ministerstvo bo za podporo rokodelstvu odkupilo nekaj izdelkov manjše vrednosti. Na ogled sem poslala dve voščilnici, eno z motivom iz volne in cvetje iz bombaža. Izbrana je bila voščilnica, na kateri je rdeč cvet nageljna, izvezen iz bombaža.

V našem društvu ima izdelava voščilnic že dolgo tradicijo. Na leto jih izdelamo približno 300. Skupina naših članic z veseljem prihaja na delavnice, saj se veselijo tako izdelovanja kot tudi druženja. Redno se udeležujemo tudi rokodelskih razstav. Organizira jih PZDU vsako leto v drugem kraju.

Vabimo vse članice našega društva, ki imajo veselje do izdelave različnih izdelkov, da se nam pridružijo in s svojim delom in z idejami obogatijo vsebino naših delavnic.

Katjuša Rabzelj

Nova sezona aktivnosti Centra za dnevne aktivnosti starejših Šempeter – Dobrodošli!

Zadnje leto je za Center za dnevne aktivnosti starejših Šempeter (CDAS) pestro leto, ki je marsikomu polepšalo dneve in omogočilo zdravo, kakovostno in veselo preživljanje časa. Vabljeni, da se nam pridružite tudi vi, ki boste v bogatem programu zagotovo našli kaj zase – če pa ne, nam predlagajte in povejte, kaj pogrešate, in mi vam bomo z veseljem priskrbeli rešitev. Nič ne čakati ... pridite v naše lepe prostore, pogovorite se z Mojco, ki vas bo več kot vesela, in uživajte v družbi sovrstnikov.

CDAS nudi različne dejavnosti za aktivacijo starejših in dvig kakovosti življenja, saj spleta pomembno mrežo aktivnosti, s pomočjo katerih lahko starejše osebe ohranjajo in širijo svojo socialno mrežo, pridobivajo nova znanja in spretnosti, ohranjajo aktiven življenjski slog ter tako preprečujejo občutek osamljenosti, ki se pogosto pojavlja pri ljudeh po upokojitvi. CDAS zagotavlja prijeten prostor za druženje različnih generacij ter omogoča dejavnosti za vzdrževanje psihofizične kondicije vseh, ki si želijo aktivno, veselo, nasmejeno in družabno življenje.

Mesečni program, ki je redno posodobljen, in tedenski spored dejavnosti sta na voljo vsem, tako da vas vabimo, da pristopite k nam in postanete na tekočem – tako se boste lahko tistim dejavnostim, ki vas zanimajo, tudi pridružili. Teh je zares veliko! Prav tako je dobrodošla tudi vsaka vaša ideja ali predlog. Trudimo se, da upoštevamo vse želje, predloge in tudi nasvete uporabnikov, saj se zavedamo, da smo tam zaradi njih in da programe ustvarjamo zanje.

Kaj vse vam nudimo?

- Na voljo imamo jezikovne tečaje.
- V sklopu projekta »Erasmus +« izvajamo v sodelovanju z Javnim zavodom za šport Nova Gorica redno brezplačno telovadbo in plavanje v pokritem bazenu.
- Na sporedu je tudi redna »Tai-chi« telovadba.
- Redno izvajamo kulinarčne in zeliščarske delavnice.
- Različne delavnice ročnih del (klekljanje, kvačkanje, barvanje mandal ...).
- Organiziramo potopisna in druga predavanja.
- Izvajamo zabavne plesne urice.
- Skupaj s šempetrskimi vrtci in z Osnovno šolo Ivana Roba skrbimo za redna medgeneracijska druženja.
- Prirejamo različne razstave.
- Zanimane peljemo na različne ekskurzije tako doma kot v tujino.
- Izvajamo tudi redne vodene sprehode za starejše.
- Z društvom Simbioza izvajamo delavnice digitalnega opismenjevanja in učinkovite rabe

mobilnih telefonov, računalnikov in drugih pametnih naprav.

- Ustvarjamo redna srečanja skupin starejših za samopomoč.
- V sodelovanju s Slovenskim društvom Hospic smo vzpostavili Sočutno točko, ki je namenjena vsem, ki potrebujejo v procesu žalovanja ob izgubi človeka pogovor, podporo in dodatne informacije.
- Izvajamo tudi obiske na domu in individualne pogovorne urice za ljudi v stiski.
- V centru delujeta tudi dve informacijski točki: za socialno vključevanje ranljivih skupin in za invalide, tako da če imate kakršnokoli vprašanje, ste več kot dobrodošli. Na informacijskih točkah so na voljo podrobnejše informacije o čezmejnih aktivnostih in programih ter vse potrebne informacije glede izboljšanja življenja invalidov v Občini Šempeter-Vrtojba.

Na voljo je vse to in še več, zato ne čakajte in se nam pridružite. Na voljo so vam vse naše dejavnosti, vi pa izberete tiste, ki vas zanimajo. **Vabljeni v našo družbo v ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 17. ure, sredo od 8. do 16. ure ter v petek od 8. do 13. ure.**

Za obisk in za kakršnokoli vprašanje vam je na voljo Mojca Satler na spodnjih kontaktih.

Center za dnevne aktivnosti Šempeter

Cesta Prekomorskih brigad 62a
5290 Šempeter pri Gorici

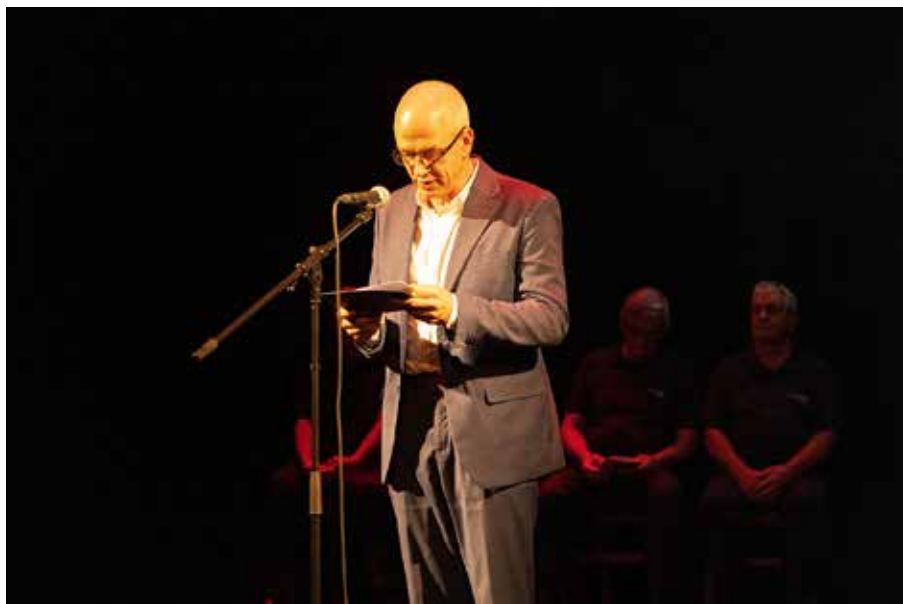
E: cdas@sempeter-vrtojba.si

T: 05 398 5558

Tina Krog

30 let Društva soška fronta 1915–1917

avli občinske stavbe v Novi Gorici, v Muzeju soške fronte na Sveti Gori, na gradu Kromberk, v Parku vojaške zgodovine v Pivki, Kobariskem muzeju, Slovenskem planinskem muzeju, Muzeju Slovenske vojske in številnih drugih krajih, večkrat tudi v tujini. Med razstavami velja posebej omeniti ciklus tematskih razstav, ki so nastajale v sodelovanju z Goriškim muzejem in so bile v letih 1993–2001 na ogled v nekdanjem Muzeju soške fronte na Sveti Gori. Že leta 1997 je društvo z razstavo »Z bojišča v muzej« gostovalo v muzeju prve svetovne vojne v Sredipolju, kar je bila sploh prva tuja gostujoča razstava v tem muzeju. Odmevna je bila tudi obsežna razstava »Naši gorski strelci«, ki je nastala v sodelovanju z Goriškim muzejem in je bila leta 2012 na ogled v gradu Kromberk, nato pa je gostovala po več slovenskih muzejih.

Društvo je v letih 2021–2022 aktivno sodelovalo pri pripravi vsebin za Center za obiskovalce Sabotin – Park miru, ravno tako tudi pri pripravi muzeja o saniteti na soški fronti v Renčah ter stalnih razstavah o zaledju soške fronte v Parku vojaške zgodovine v Pivki. Upravlja pa tudi z lastno stalno razstavo o dogodkih na soški fronti »Šempeter in okolica med prvo svetovno vojno«, ki celostno lepo dopolnjuje vse ostaline soške fronte na Goriškem in je po predhodni najavi na ogled v zaklonišču pod šempetrsko pošto.

Društvo soška fronta se pogosto udeležuje raznih spominskih dogodkov in proslav, veliko pa jih tudi samo organizira ali soorganizira. Člani društvene ponazoritvene skupine GSR2 pa se poleg njih udeležujejo tudi didaktičnih ponazoritvenih dogodkov v zgodovinskih uniformah.

Leta 2011 je društvo skupaj z Društvom IR87 Solkan in Društvom goriških rodoljubov na vrhu Škabrijela postavilo spomenik padlim na tem hribu. Leta 2014 je sodelovalo pri obnovi madžarske piramide iz prve svetovne vojne na pobočju istega hriba. V letu 2016 je v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica postavilo Park spomina in razmisleka, katerega sestavni del je spomenik generalu Boroeviću na Prevalu. V letu 2017 pa je obnovilo razpadajoče obcestno znamenje iz prve svetovne vojne na čepovanskih Vratih. Društvo je bilo tudi pobudnik obnove spomenika iz prve svetovne vojne v Panovcu, ki od

Društvo soška fronta, ki ima sedež v Šempetru pri Gorici, letos obeležuje 30-letnico svojega delovanja. Društvo že od svoje ustanovitve leta 1993 posebno pozornost posveča ostalinam soške fronte na samem terenu in njihovi obnovi. Spletni popis zanimivejše nepremične dediščine soške fronte je objavilo na spletni strani Pro-Hereditate. Društvo aktivno sodeluje v projektu Poti miru od Alp do Jadrana – Walk of Peace. Člani društva so pripravili strokovne vsebine za turistično informativne table na Prižnici, Vodica, Sveti Gori, Škabrijelu, Sabotinu, v Panovcu, Markovem hribu, Šempetru, Vrtojbi, Čepovanu ter Grgarskih Ravnah. Poleg tega pa že vrsto let urejajo nekdanje bojišče na Sabotinu, Vodica, Sveti Gori in Škabrijelu. Ob najdbah posmrtnih ostankov vojakov iz prve svetovne vojne pa aktivno sodelujejo tudi z arheološko službo.

Društvo redno izdaja revijo *Na fronti*, edino v Sloveniji, ki je posvečena izključno prvi svetovni vojni. V njej objavlja pričevanja udeležencev, spomine beguncev, opise vojnega dogajanja, pogosto pa predstavlja tudi spomenike in sorodne objekte. Do sedaj je izdalo 15 števil. A tudi sicer članom društva publicistična

dejavnost ni tuja. Kar nekaj jih rezultate svojih raziskav redno objavlja v knjižni obliki, društvo pa njihovo dejavnost podpira z njihovo izdajo ali promocijo.

Za svoje člane in drugo zainteresirano javnost društvo pogosto organizira strokovne ekskurzije, a tudi razna predavanja zunanjih predavateljev ter izobraževanja s področja zakonodaje, ki se nanaša na ohranjanje ostalin soške fronte. Tako je aktivno sodelovalo pri pripravi izobraževanja za vodnike po Poti miru, pri pripravi Zakona o orožju ter pri pripravi izobraževanja za uporabo detektorjev kovin. Društvo dobro sodeluje tudi z lokalnimi šolami in za učence pripravlja tematska predavanja ali vodene ogleda.

Društvo je znano tudi po organizaciji srečanj zbiralcev, ki se pogosto odvijajo na Goriškem. »Srečanje s preteklostjo«, ki ga dvakrat letno organizira v Šempetru pri Gorici, je z leti preraslo med vodilne tovrstne dogodke v evropskem merilu.

V tridesetih letih je društvo pripravilo več kot 120 različnih tematskih razstav, ki so bile na ogled na različnih lokacijah, med drugim v

njegove otvoritve spomladi 2022 služi kot osrednji spomenik ukrajinskim vojakom, ki so se borili na soški fronti.

Svoj jubilej je Društvo soška fronta obeležilo 2. junija letos s proslavo v gledališki dvorani gimnazije Nova Gorica. V bogatem kulturnem programu, ki ga je zrežiral in povezoval gledališki igralec in režiser Radoš Bolčina, so nastopili: MoPZ Provox, sopranistka Julija Polanc, pianist Blaž Pahor, dijaki Gimnazije Nova Gorica: Eneja Štemberger, Maj Bolčina, pevka Mija Istenič, kitarist Vid Curk Testen ter plesalci ProDC – Pro Dance Company.

V svojem nagovoru je predsednik društva David Erik Pipan poudaril, da se je: »26. marca 1993 v Solkanu na ustanovnem občnem zboru zbralo 35 zanesenjakov iz celotne Soške doline, ki jih je združila želja po organiziranem pristopu k ohranjanju bogate vojnozgodovinske zapuščine v naših krajih. Ustanovili so Društvo soška fronta Nova Gorica. Novoustanovljeno društvo si je za poglobitveni cilj zadalo, da v sodelovanju s strokovnimi institucijami prispeva k ohranjanju in varovanju zapuščine prve svetovne vojne.

Novica o ustanovitvi društva se je takoj razširila in članstvo se je hitro začelo večati, društvo pa je kmalu preraslo lokalne okvire ter postalo razpoznavno tudi izven goriške regije. Tudi po zaslugi našega društva je javnost na zbiralce ostalih soške fronte t. i. »železarje« začela gledati drugače in ne več kot na krajevne čudake oziroma še huje – plenilce kulturne dediščine.

V skladu z zastavljenimi smernicami društvo že od ustanovitve plodno sodeluje s strokovnimi institucijami, še posebej z Goriškim muzejem, z Zavodom za varstvo kulturne dediščine OE Nova Gorica, s Kobariškim muzejem, z Muzejem novejšje in sodobne zgodovine Slovenije, z ustanovo »Fundacija Poti miru v Posočju«, s Parkom vojaške zgodovine Pivka, z različnimi občinami ter z drugimi domačimi in tujimi ustanovami in društvi. Pridobilo si je tudi status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju kulture.«

Slavnostni govornik, mag Janko Boštjančič, direktor Parka vojaške zgodovine Pivka, pa je v svojem govoru poudaril, da: »so bili zasebni zbiralci, domoznanci in ljubitelji zgodovine korak pred državo in institucijami in so opravili neprecenljivo delo pri ohranjanju dediščine soške fronte. Formalna povezava v društvo je nekakšna evolucijska nadgradnja tega entuziazma, kot bi množico izvirov in potočkov združil v močno reko, ki se je ne da ustaviti. Seznam aktivnosti društva po posameznih letih temu pritrjuje – razstave, prireditve, knjige, petnajst številk revije *Na fronti*, izjemno zanimive ekskurzije, nenehna raziskovanja, očiščeni jarki in kaverne. Neverjetno! Pred oči mi stopa svetopisemska vrstica: »Povem vam, če ti umolknejo, bodo kamni vpili.« (Lk 19,40). Dolgo, predolgo so o dogajanju na soški fronti vpili le kamni kot neme priče takratnega dogajanja. Granatne lijake, strelske jarke ali pa nagrobnike in redke spomenike so vse bolj preraščali mah, grmovje, pozaba ... In vendar – ali imamo pravico pozabiti? Ob vsem nesmislu vojne je prav spominjanje, ožvitev zgodovinskega spomina nekaj, kar vsaj nekoliko osmisli to neskončno trpljenje. Kri fantov in mož, prelita na Rombonu, Mrzlem vrhu, Sabotinu, Škabrijelu, v Doberdobu ali kjer koli drugje, in solze njihovih mater, žena, deklet, otrok niso tekle povsem zaman, če se tega po sto letih spomnimo, če to zgodbo zapišemo, objavimo, prikažemo v muzejski razstavi. Kajti s tem, pa naj se tega zavedamo ali ne, pričujemo o pomenu in veličini miru. In verjemite mi, da je to v teh dneh pomembno kot le malokdaj v zgodovini.«

Spominski dogodek je lepo zaokrožila tudi priložnostna razstava, posvečena 30-letnici društva, ki bo v letošnjem letu na ogled še na drugih lokacijah. Za letošnje leto pa v društvu načrtujejo še nekaj zanimivih dogodkov.

David Erik Pipan

Blagoslov motorjev 2023

Tradicija blagoslova motoristk, motoristov in motorjev se je nadaljevala tudi letošnje leto v organizaciji Moto kluba Kavalir Šempeter-Vrtojba. Blagoslov je potekal zadnjo nedeljo v juniju, in sicer 25. junija 2023. Zbiranje udeležencev na Trgu Ivana Roba se je pričelo ob 9. uri, nakar je ob 10. uri sledila sveta maša. Po maši je župnik Sašo Mugerli blagoslovil udeležence in motorje. Ob tem nam je, kot že vrsto let, zaželel varno in srečno vožnjo, vožnjo brez nesreč oz. do bi v njej uživali.

Po blagoslovu je sledila pogostitev, katero smo pripravili skupaj s Krajevnim odborom Šempeter in z Društvom žena in deklet Šempeter. Po pogostitvi je bil s strani župana Milana Turka predstavljen dvorec Coronini in na ogled razstava v njem.

Na blagoslovu je sodelovalo okoli 100 motorjev, vozniki in sopotniki pa so bili z dogodkom zelo zadovoljni. Prav tako so nam obljubili, da se naslednje leto spet vidimo, saj je druženje med nami enkratno.

V imenu članov MK Kavalir Šempeter-Vrtojba se zahvaljujem vsem, ki so nam pomagali pri izvedbi blagoslova.

Dominik Hanžič,
predsednik

Ida Mermolja – predsednica krajevnega odbora Vrtojba

Tokrat smo se v redakciji Glasila odločili, da predstavimo predsednici krajevnih odborov, podaljšanih organizacijskih enot občinskega sveta. Danes vam predstavljamo predsednico KO Vrtojba Ido Mermolja. Zaposlena je bila v mirenskem Cicibanu, potem pa jo je pot zanesla med obrtnike z usnjeno galanterijo. To delo je opravljala do upokojitve. Poznana je kot pridelovalka zelenjave, specialistka za peko kruha in slaščic. Skoraj ni prireditve, da ne bi bil na mizah njen kruh. Je prejemnica več priznanj in pohval za odličen kruh po mnogih slovenskih krajih. Bila je aktivna v društvu žena in deklet ter v društvu upokojencev. Z 19 leti se je poročila v Vrtojbo z Danilom Mermoljo (po domače Fizika). Rodili so se jima trije

otroci, hčerki Suzi in Valentina ter sin Miran. Vsi so uspešno doštudirali in si ustvarili svoje družine. Ida je bila rojena kot osmi od devetih otrok v Lokvici na Krasu. Proste dneve, ki jih sicer ni veliko, ji krajša čas še osem vnukov. Vešča je v vožnji traktorja in stroja za sajenje krompirja. Sejanje pirine pšenice in pridelava moke sta njena specialnost. Povprašali smo jo, kako bo »vozila« krajevni odbor in »mesila« odbornike. Je poznana jeklena kraška Vrtojbenka, pa tudi dobra poznavalka Vrtojbencev. Lahko bi rekli pravi vrtojbenški »leksikon«.

Kako se počutite ob prevzemu funkcije predsednice krajevnega odbora Vrtojba kot Krašovka?

Po prihodu z Lokvice v Vrtojbo sem se hitro udomačila in upam, da sem postala prava Vrtojbenka. Aktivno sem bila že prej v aktivu kmečkih žena, pri društvu upokojencev pa tudi v stranki DeSUS. Glede na to so me hitro prepričali, da sem prevzela tudi krajevni odbor. Žal je preko odbora težko delati, saj nimaš skoraj nobenih pooblastil. Člani odbora se ne čutijo odgovorne do dela, saj so imenovani in ne izvoljeni, kot bi bili v krajevno skupnost. Po odstopu prejšnje predsednice je ta dolžnost padla name, saj poznam delo in aktivnosti v Vrtojbi. Ugotavljam pa, da mlajši krajanje Vrtojbe ne poznajo in posledično njenih problemov.

Kateri so vaši glavni cilji in vizija Vrtojbe? Od kje črpate izkušnje za delo?

Zelo dobro poznam ljudi. Poznam pa tudi probleme, ki bi jih morali reševati. Največji problem sta asfaltna baza in smeti na mejnem prehodu. Tudi urejenih parkirišč ni dovolj, zlasti ob pokopališču, cerkvi, šoli in zadružnem domu. Asfaltirati bi morali vse makadamske poti, postaviti še nekaj klopi in urediti zasaditve ob cestah in ulicah, spremeniti videz kraja in mu dati dušo. Režijski obrat bi to lahko urejal z majhnimi stroški. Je pa tudi na domačinih, da si uredijo okolico domov.

Kaj vidite kot največji izziv, s katerim se bo ukvarjal krajevni odbor v tem mandatu ter kako bi vzpodbudili večje sodelovanje krajanov?

Najprej moramo zainteresirati člane odbora in vključiti k sodelovanju vsa vrtojbenska društva, pa tudi občinska. Bolje oživiti praznik Vrtojbe s Praznikom borele ter Praznikom srca Jezusovega kot cerkvenega praznika. Urediti spominska obeležja in kulturno dediščino. Nekaj začetkov že imamo, kmetija Koglot, razstave v mladinskem centru. Lepo bi bilo obnoviti glasbene in gledališke skupine. Urediti lepše in kvalitetnejše bivalno okolje ter obvezno umiriti promet skozi vas. V novem domu starejših občanov poskrbeti tudi za domačine, ki niso v domu, z raznimi delavnicami, z dnevnim centrom, s prostori za druženje. Mladinski center naj postane zbirališče mladih.

Za katera področja menite, da potrebujejo največ pozornosti in izboljšave? Kako vzpodbuditi

kulturno in družbeno življenje v kraju?

Za vzpodbuditev kulturnega in družbenega življenja je treba vzpostaviti medgeneracijsko sodelovanje. Že prej sem omenila, da bi bilo koristno programsko povezati dom starejših občanov in mladinski center. Organizirati preko društev več družabnih, športnih in kulturnih srečanj. Vrtojbo očistiti gramoznic in odpadkov. Glavno bi bilo ves promet preusmeriti na obvoznico, ko bo dokončano krožišče pri Lesnini. Bolje odpreti izobraževalne ustanove tudi za krajane.

Kako vidite vlogo krajevnega odbora pri vzpostavitvi boljših povezav in kako izboljšati kvaliteto življenja Vrtojbencev?

Vrtojbenci se še vedno preveč delimo na domačine in prišleke. Nova naselja morajo več prispevati k povezovanju. Smo preveč samo spalno naselje. Urediti bi morali spominsko sobo in muzej, kjer bi predstavili 1. in 2. svetovno vojno, kulturno in naravno dediščino. Nadgraditi trgovino – zaklonišče in ga povezati s centrom Vrtojbe ob šoli in z zadružnim domom. Po vrtojbenskem polju bi lahko uredili muzejsko in hortikulturno pot do vojaškega muzeja. Krajevni odbor naj bi bil koordinator aktivnosti društev v kraju ob raznih prireditvah. Težko je delati, ker mora vsak projekt in porabo denarja odobriti občina, zato bi morali ob naslednjih volitvah ponovno ustanoviti krajevne skupnosti.

Kako se boste povezali z mladimi in jih aktivno vključili v delo na vasi?

Podpiramo vse aktivnosti KŠTM in mladinskega centra. Na mednarodnem mejnem prehodu bo treba omogočiti prostor za športne in zabavne aktivnosti, seveda brez odpadnih smeti. Vzdrževati je treba kolesarske poti, trim stezo in vsa igrišča in igrala. Vrtojba ima veliko športnikov, zlasti nogometašev, ki so brez enega pomembnega nogometnega igrišča. Storitve v objektih bi morala pokriti občina. V Vrtojbi je delovala tamburaška skupina, pa tudi kmetijska šola itd. Vrtojbenci tudi niso zadovoljni s sedanjim župnikom, ki onemogoča zborovsko in ministrantsko delo ter deli krajane.

Vaše vizije trajnostnega razvoja. Kako vzpodbuditi prostovoljstvo in delo na projektih?

S podpiranjem obrti in podjetništva. Gospodarske in obrtne cone namesto gramoznic. Izpeljati aktivnosti za nameščanje panelnih elektrarn na privatne hiše in občinske objekte. Z občino organizirati sklad za urejanje fasad in zapuščenih hiš. Omogočiti pridobitev objektov in hiš zlasti mladim družinam.

Kako vidite vlogo Vrtojbe v širšem občinskem prostoru? Kako se bolje povezovati?

Želim si več sodelovanja z občinskimi svetniki iz Vrtojbe in tudi s strankami v občinskem svetu. Vrtojba se pri volitvah težko prodre v občinski svet

in odbore, ker imamo polovico manj volivcev. Lahko bi nekoč tudi Vrtojba imela župana. Bolje je sodelovati s krajevnim odborom iz Šempetra pri Gorici. Težko je vzpostaviti boljše avtobusne povezave, ker za take prevoze ni velikega interesa, razen ob konicah. Lahko bi odprli krajevni urad, kjer bi tedensko dežurali občinski uradniki in Upravna enota Nova Gorica.

Kaj bi sporočili prebivalcem Vrtojbe kot nova predsednica krajevnega odbora?

Vrtojbenci, Gorenci in Dolenjci, bodite enotni, odgovorni in držite skupaj. Vrtojba je postala ena dolga vas po prvi svetovni vojni. Zrasla je iz ruševin in na grobovih naših prednikov. Imenovali so jo »un paese di campi santi«. Želela bi si več sodelovanja pri novih projektih »Dolgost življenja našega je kratka«. Očistimo jo vseh strupenih izpustov in naših smeti. Zasadimo vsi ob naših hišah drevo življenja, ki bo očistilo naše duše in naše okolje.

Dominik Soban

Bimed ekipa

Podjetje Bimed d. o. o., iz Vrtojbe v novih prostorih

V zadnjih letih je podjetje Bimed d. o. o., doživelo pomembne spremembe, ki so vplivale na njegovo rast in razvoj. Eden od ključnih mejnikov je bila odločitev za selitev podjetja in odprtje novega prostora za osebni prevzem paketov. Ta premik je sledil nenehnemu povečevanju povpraševanja in prostorski stiski v obstoječih prostorih. V tem intervjuju bomo raziskali, kako je ta vrhunski domači ponudnik suhega sadja, orešchkov in drugih zdravih izdelkov dosegel svoj uspeh, kateri so ključni dejavniki njihove kakovosti in kako se pripravljajo na prihodnost.

Kako je prišlo do odločitve za selitev podjetja in odprtje prostora za osebni prevzem paketov?

Že nekaj let se je podjetje ukvarjalo s prostorsko stisko in po določenem obdobju obstoječi prostor enostavno ni bil več primeren za normalno delovanje in ni omogočal ustreznih delovnih pogojev zaposlenim.

Osebni prevzem paketov smo omogočali že prej, ampak, kot rečeno, prostori niso bili primerni. S selitvijo na novo lokacijo smo vsi lažje zadihali, saj imamo tu na razpolago, za razliko od prej, res veliko prostora. V začetku letošnjega leta smo tako en prostor uredili in ga namenili prav osebnemu prevzemu paketov,

kjer si lahko vsak obiskovalec ogleda tudi druge izdelke, ki jih imamo v ponudbi.

Kaj so ključni dejavniki, ki so vplivali na izbiro nove lokacije podjetja?

Predvsem smo želeli ostati v domačem kraju, kjer se je zgodba našega podjetja začela.

Poleg tega pa je na izbiro te lokacije vplivalo tudi dejstvo, da smo kljub selitvi še vedno ostali v bližini državne meje in hitre ceste, kar je izrednega pomena za logistiko.

Kako bi opisali asortiman izdelkov, ki jih ponuja podjetje Bimed d. o. o.?

V naši bogati ponudbi najdete pestro izbiro suhega sadja in orešchkov, tako surovih kot praženih. Zelo okusne so naše raznorazne mešanice orešchkov in suhega sadja. Za tiste, ki jim je bolj všeč sladko, držimo v ponudbi tudi oreščke in suho sadje, obliti s čokolado. Poleg vsega naštetega dobite pri nas tudi različna semena in namaze iz arašidov, drugih orešchkov ter sezama.

Ponudbo smo letos dodatno obogatili še s hrvaškimi izdelki iz tartufov, že lansko leto pa smo v ponudbo ponovno vključili tudi ekološke izdelke. Vso ponudbo najdete v naši spletni trgovini.

Kaj vas loči od konkurence na trgu suhega sadja in oreščkov?

Trudimo se, da so vsi izdelki vedno čim višje kakovosti.

Surovine kupujemo le od preverjenih dobaviteljev, s katerimi sodelujemo že vrsto let. Naša posebnost je tudi to, da so vsi naši izdelki brez glutena in večina jih je seveda 100 % rastlinskih.

Kako podjetje skrbi za visoko kakovost svojih izdelkov in embalaže?

Izredno velik poudarek dajemo na kakovost svojih izdelkov. Zavedamo se, da so kupci zadovoljni le z izdelki ustrezne kakovosti in zato podjetje deluje po sistem kakovosti IFS Food, ki nas neprestano sili v izboljševanje kakovosti in varnosti izdelkov. Visoko kakovost svojih proizvodov ohranjamo z rednim preverjanjem surovine in končnih izdelkov, pa tudi z rednim usposabljanjem zaposlenih, tako znotraj podjetja kot tudi z zunanjimi izobraževanji.

Kateri trgi so trenutno najpomembnejši za podjetje Bimed d. o. o.?

Večino tržišča nam predstavlja slovenski trg, naše izdelke pa najdete

tudi na hrvaških, italijanskih in črnogorskih trgovskih policah.

Trudimo se, da bi povečali prodajo v tujino, kar pa ob vsej konkurenci ni enostavno.

Kako se podjetje prilagaja potrebam in zahtevam različnih kupcev?

Predvsem tako, da nenehno spremljamo trende na svetovnih trgih. Največ informacij pridobimo z obiskom večjih sejmov v Nemčiji, Italiji in Franciji in s spremljanjem tuje konkurence.

Kako poteka izbor izdelkov, ki jih potem date v prodajo? Vaši izdelki so zares visoke kakovosti!

Po preučitvi ideje za nov izdelek se prosi dobavitelje, da nam pošljejo vzorce surovin. Po prejemu surovin sledi interno testiranje med zaposlenimi. Zgodi se tudi, da nam zmanjka vzorca. (smeh)

Pri testiranju smo pozorni na različne parametre, kot so: barva, hrustljivost, okus in vonj živila. Ko določimo surovino, izberemo še vrsto embalaže in pripravimo končne vzorce. Nekaj vzorcev pustimo na staranju (to pomeni, da po preteku roka uporabe analiziramo, ali je izdelek še vedno

Jure Nemec

ustrezne kakovosti), druge vzorce pa pošljemo kupcem.

Najboljši pokazatelj ustreznosti izdelkov je sigurno končni potrošnik, ki takšen izdelek kupi in je z njim zadovoljen. Vračanje kupcev v našo spletno trgovino ter ponovno naročanje izdelkov je za nas največje zadovoljstvo.

Kateri menite, da je vaš najbolj popularen izdelek? Zakaj?

Najbolj popularni so vsekakor »osnovni« izdelki, kot so mandlji, indijski oreščki, lešniki in suho sadje: brusnice, slive, rozine. Nič kaj ne zaostajajo niti semena (sezamova, bučna, lanena in chia semena), ki se v zadnjem času zelo dobro prodajajo.

Glede na trende opažamo vse več povpraševanja po izdelkih z visoko vsebnostjo rastlinskih beljakovin, čemur ustrezno prilagajamo tudi našo ponudbo izdelkov.

Kakšne načrte ima podjetje Bimed d. o. o., za prihodnost in kaj vidite kot svoje ključne izzive v naslednjih letih?

Radi bi povečali izvoz, zato se bomo morali po nekaj letih zatišja ponovno začeti predstavljati na mednarodnih sejmih.

Z dodatnimi vlaganji v proizvodnjo želimo optimizirati delovni proces in izboljšati pogoje dela zaposlenim.

Lara Soban

Davorin in Urban Nemec

Delavnica 2

Kakšno ozadje in izkušnje imate vi in vaša ekipa pri delu z računalnikom in izobraževanjem?

Gordana: Sama izhajam iz pedagoške smeri, kasneje sem se z dodatnimi izobraževanji usmerila v tehnične vode in poučevanje otrok na tem področju.

Luka: Sem inženir informatike z dvajsetletnimi izkušnjami na tem področju.

Kako pristopate k oblikovanju učnega načrta za različne starostne skupine in izkušnje udeležencev?

Temelj učnega načrta je v glavnem že postavljen, letos bo že tretja izvedba računalniških tečajev na Goriškem. Seveda pa naš učni načrt ni tako strukturiran, kot je v šoli, vedno si pustimo nekaj prostora za vsebine, ki jih udeleženci predlagajo. Včasih tudi povabimo zunanje sodelavce, kar bo tudi letos. Lani smo imeli zunanje sodelavce pri programiranju Discord bota in pri izdelavi optičnih kablov.

Kako se z delavnicami prilagajate hitrim spremembam v tehnološkem svetu?

Novosti v tehnološkem svetu budno spremljamo, velikokrat jih tudi preizkusimo na naših urah. Kot zanimivost – predvsem v starejši skupini velikokrat pogledamo širši spekter razvoja ter posebej predebateramo dobre in slabe strani. Velikokrat nas pripelje do zaključka, da razvoj v tehnološkem smislu ne nujno prinese napredka družbe.

Po pregledu vašega programa bi lahko rekla, da učenci in dijaki pridobijo izjemno znanje, ki jim je lahko v veliko pomoč tudi pri izbiri poklica. Koliko je lahko Delavnica 2 dobra iztočnica za nekoga, ki bi si želel postati računalničar?

Seveda. Na naših delavnicah lahko udeleženci dobijo jasno sliko, ali bi se želeli poklicno ukvarjati s katerim od področij računalništva. V preteklem šolskem letu se je kar nekaj naših udeležencev iz starejše skupine odločilo nadaljevati šolanje na tehnični gimnaziji ter na strokovni in poklicni tehnični šoli. V času hitrih sprememb je predvsem pomembno, da mladi dobijo čim več izkušenj in praktičnih znanj, saj bodo tako dovolj konkurenčni na trgu dela. Poznavanje

Delavnica 2, izobraževalni projekt ustanoviteljev Gordane Erdelič in Luke Manojloviča, je odgovor na potrebo po kakovostni računalniški izobrazbi za mlade. Njun pogled na izobraževanje ne zajema le učenja tehničnih veščin, ampak tudi krepitve kritičnega razmišljanja in kreativnosti. V nadaljevanju preberite, kako sta se odločila za ta korak ter kako načrtujeta ustvariti skupnost, ki bo spodbujala izmenjavo znanja in izkušenj med generacijami.

Kaj vas je navdihnilo, da ste se odločili ustanoviti Delavnico 2 in ponuditi tečaje računalništva?

Gordana: Idejo za Delavnico 2 je, tako kot mnoge druge dobre ideje, dal Luka. Sama sem podobne delavnice, kot so v programu Delavnice 2, projektno izvajala širom Slovenije in ideja, da s takšnimi aktivnostmi začnemo doma, se mi je zdela super.

Luka: Zamisel za Delavnico 2 sem dobil, ker želim svoje znanje in izkušnje prenesti na mlade. Za starejše, predvsem za strokovnjake različnih področij računalništva, to počnem že vrsto let v obliki konferenc in specializiranih predavanj.

Kako bi opisali glavno vizijo in cilje Delavnice 2?

Glavna vizija in cilj Delavnice 2 je seveda predajanje računalniškega znanja in izkušenj. Ob tem nam je

zelo pomembno tudi spodbujanje radovednosti udeležencev in oblikovanje miselnosti, ki je nagnjena k reševanju problemov, tudi s pomočjo tehnologije.

Kateri so najpomembnejši elementi, za katere želite, da jih udeleženci odnesejo z vaših delavnic?

Pomembno nam je, da udeleženci dobijo uvid, kako široko je računalniško področje, da razumejo, kako sistemi/naprave delujejo, in da se učijo tehnologijo pametno in odgovorno uporabljati v vsakdanjem življenju.

Kdo vse je vabljen, da se udeleži vaše delavnice?

Na naše delavnice so vabljeni otroci in mladi; od druge triade osnovne šole do konca srednje šole. Še posebej lepo vabimo punce, saj je (pre)dolgo nekako veljalo, da so računalniki in tehnologija bolj za fante.

Kakšen poudarek dajete varnosti in odgovorni uporabi tehnologije med poučevanjem?

Zelo velik poudarek dajemo varnosti na internetu. Udeležence naučimo prepoznati znake, ki nakazujejo na prevare, in učimo jih pravilnega ukrepanja v primeru neljube situacije. Zelo velik pomen dajemo tudi odgovorni rabi, predvsem na področju podatkov. Digitalni odtis posameznikov je področje, ki mu namenimo veliko pozornosti.

Kateri del vaših delavnic otroke in mlade najbolj navdušuje?

Gordana: Na delavnicah z mlajšimi udeleženci največ navdušenja poženejo mikrokrmilniki MicroBit (predvsem programiranje iger in priklopljanje zunanjih komponent) ter robotska roka Dobot.

Luka: Udeležence najbolj navdušuje to, da spoznajo vedno nekaj novega.

Kakšni so načrti za prihodnost Delavnice 2? Kaj lahko pričakujemo v naslednjih nekaj letih?

Načrti za prihodnost Delavnice 2 so ustvariti majhno skupnost, kjer današnji udeleženci predajajo znanje in izkušnje jutrišnjim udeležencem.

Lara Soban

tehnologije in digitalna pismenost sta že dandanes nuja, v prihodnosti pa bo najverjetneje eden od osnovnih pogojev pri iskanju dela. Ni nujno, da se bo iz našega tečaja veliko udeležencev usmerilo v tehnične vode, z gotovostjo pa lahko trdimo, da jim bodo pridobljena znanja prišla prav v življenju.

Kateri del vašega dela z udeleženci delavnic vas najbolj veseli?

Gordana: Najbolj me veseli tisti »uwaaaaw« trenutek, ko otroci nekaj uspejo sami narediti, ko dejansko vidite tisti klik, da so nekaj razumeli in da se tega veselijo.

Luka: Najbolj me veseli, ko vidim, da obstajata tista radovednost in vztrajnost, ki privedeta do nekega rezultata. Veseli me, da obstajajo taki mladi, ki pridejo sami ustvarjati v našo delavnico izven ur tečajev. Letos poleti smo imeli kar nekaj takih obiskov. En udeleženec je sam postavil spletno stran, ki prikazuje dejanski pretok vode v reki Soči, postavil je tudi več različnih merilnikov, sedaj pa se ukvarja z ZimaBoardom. Tako – kreativno preživljanje prostega časa mladih me izjemno veseli.

Kako pomagata otrokom in mladim, da razvijejo ne samo tehnične veščine, ampak tudi kritično razmišljanje in ustvarjalnost?

Ustvarimo okolje, ki omogoča izražanje mnenj in stališč. Veliko se pogovarjamo, raziskujemo. S svojimi ravnanji se trudimo postavljati zgled za mladino.

Koliko udeležencev sprejme vaša delavnica?

Na skupino sprejmemo 15 udeležencev.

Kako pristopate k ustvarjanju okolja, ki spodbuja interakcijo in sodelovanje med udeleženci?

Veliko vaj je zastavljenih tako, da zahtevajo delo v dvojicah. Imamo tudi skupni strežnik na Discordu, na katerem poteka komunikacija med udeleženci.

Emident dentalni center – nasmeh na vašem obrazu nam pomeni vse

V novi številki Glasila vam predstavljamo podjetje Emident iz Šempetra pri Gorici, ki deluje že od leta 2011. S strokovnostjo in kakovostnimi storitvami strankam že vrsto let vračajo nasmeh na obraze, več si pa preberite v sledečem intervjuju.

Ustanoviteljica centra dr. Emilija Naseva

Kako se je začela zgodba zobne ordinacije Emident in kakšna je bila vaša vizija pri ustanovitvi podjetja?

Poslovno pot smo začeli leta 2011 z otvoritvijo samoplačniške zobne ordinacije pod imenom Zobozdravstvena dejavnost Emilija Naseva. Leta 2015 smo se preselili

v Volčjo Drago, kjer smo nadaljevali z opravljanjem zobozdravstvenih storitev. Zaradi širšega obsega dela se je izkazala potreba po večjih prostorih in leta 2021 smo se preselili v Šempeter pri Gorici, kjer delujemo kot Emident dentalni center. Naša vizija je ustvariti zobozdravstveno prakso, ki temelji na dobronamernem odnosu

do človeka – z dobrimi nameni in odličnimi rezultati. Mislimo, da bi morali nenehno stremeti k popolnim rezultatom in od sebe zahtevati le najboljše.

Kateri temeljni principi in vrednote vodijo vaše zobozdravstveno podjetje?

Naš cilj je, da stranke zadovoljimo in jim zagotovimo kakovostne storitve ter jim povrnemo nasmeh na lica. Prav tako stremimo k temu, da se stranke počutijo varne in pridobijo zaupanje v strokovnost naših zobozdravnikov, zaposleni pa, da čutijo dentalni center kot svoj drugi dom, v katerem se počutijo kot del ekipe. Znanje in veščine ter številne izkušnje so pripomogle, da smo velikemu številu pacientom pomagali povrniti samozavest.

Kako zagotavljate, da je vaše dentalno zdravljenje v skladu z visokimi evropskimi standardi?

V naši dentalni ordinaciji zagotavljamo visoke evropske standarde z uporabo kakovostnih materialov in opreme. Pri opravljanju storitev uporabljamo inovativno tehnologijo, ki nam omogoča kakovostnejše rezultate. Prav tako upoštevamo strogo načrtovan higienski protokol, slednji nam omogoča varne posege in varnost pri delu.

Kako se ekipa Emidenta izobražuje in sledi novostim v dentalni medicini?

Naši specialisti se nenehno izobražujejo in nabirajo nova znanja z udeležbami na raznih seminarjih in delavnicah po celotni Sloveniji in v tujini. Na tak način zagotavljamo, da se v naši zobni ordinaciji poslužujemo najsodobnejših metod dela.

Kako pomemben je individualen pristop pri zdravljenju pacientov in kako ga uresničujete v praksi?

Ob prihodu v našo ordinacijo paciente pričakata širok nasmeh zaposlenih in njihov topel sprejem. Strokovni delavci Emidenta si prizadevajo, da se pacienti dobro počutijo. Pomembno je, da so stranke seznanjene z vsemi informacijami, ki pojasnjujejo korake predlaganega zdravljenja. Pacientom predlagamo več načrtov zdravljenja, pacient pa lahko izbere ponudbo,

ki mu najbolj ustreza – cenovno in časovno, vzporedno pa želimo zadovoljiti želje in pričakovanja posameznika. Kot primer; pacient, ki je izgubil vse zobe, nas obišče v naši ordinaciji. Omenjen pacient si želi nov nasmeh. V tem primeru naši specialisti predlagajo tri načrte zdravljenja, in sicer:

- Navadna totalna proteza.
- Totalna proteza, pritrjena na vsadke.
- All-on-4 – fiksni mostiček, pritrjen na vsadke (fiksni zobje v roku 24 ur).

Navadna totalna proteza je cenovno najbolj ugodna možnost za paciente, specialisti jo izdelajo najhitreje v primerjavi z zgoraj omenjenimi možnostmi. Vendar obstajajo negativne lastnosti, kot je npr. manjša stabilnost proteze v ustni votlini. Totalna proteza, pritrjena na vsadke, je protetični izdelek, ki se ga enostavno vstavlja in snema iz ust. Izdelek je idealen, saj nam zagotavlja kakovostno zdravljenje za ugodno ceno. Tretja možnost zdravljenja je All-on-4 – fiksni mostiček, pritrjen na vsadke. Omenjen načrt je optimalen, saj pacientom nadomestimo vse zobe zobnega loka na zgornji in spodnji čeljusti v roku enega dneva – fiksni zobje v roku 24 ur. Naši specialisti priporočajo All-on-4 metodo, saj ima največ prednosti v primerjavi z ostalimi metodami.

Kaj vas loči od drugih zobozdravstvenih ordinacij in kaj je vaša edinstvena prednost?

Strankam ponujamo brezplačen pregled, kjer naši strokovnjaki pregledajo ustno votlino in predlagajo zdravljenje na podlagi ocene stanja ter izdajo brezplačno ponudbo. Naša največja prednost je ta, da pacientom natančno obrazložimo vsako zdravljenje. Zelo nam je pomembno, da stranka razume, zakaj je treba opraviti poseg in kateri koraki sledijo za doseg optimalnih rezultatov. Stremimo k temu, da ponujamo zobozdravstvene storitve, ki so v sorazmerju med kakovostjo in ceno.

Kakšne storitve in postopke ponujate pacientom, da dosežete njihov popoln nasmeh?

V Emident ponujamo naslednje storitve:

- Ustna higiena (čiščenje zobnega kamna in peskanje obeh lokov).

- Endodontsko zdravljenje.
- Fiksna in snemna protetika.
- Keramične luske, estetske zalivke, bonding, zobni nakit.
- Implantologija in kostna dograditev (All-on-4, All-on-6).
- Nega obraza (nekirurško pomlajevanje obraza s polnili).

Kako pomembna je preventiva pri ohranjanju zdravih zob in kako spodbujate paciente k rednim obiskom?

Preventiva je zelo pomembna pri ohranjanju zdravih zob, saj z rednimi zobozdravniškimi pregledi pravočasno odkrijemo karies in druge nepravilnosti ter z zdravljenjem onemogočimo nadaljnje napredovanje bolezni. Vsem pacientom svetujemo redno čiščenje zob in nitkanje ter uporabo medzobnih ščetk. S slednjimi pripomočki očistimo zobe in odstranimo hrano, ki se nabira med zobmi. V Emident ordinaciji se poslužujemo sistema, kjer redno s telefonskimi klici povabimo paciente na čiščenje mehkih in trdih oblog ter peskanje zob. Tako preprečimo kopičenje zobnega kamna oz. bakterij, ki se nabirajo na mehkih, organskih oblogah.

Kako se spopadate z morebitnimi strahovi, ki jih imajo pacienti glede zobozdravstvenega zdravljenja?

Bistvenega pomena v razvoju učinkovite komunikacije je pristop, ki je usmerjen na pacienta, kar vključuje razvoj obojestranskega sodelovanja med pacientom in zdravnikom, slednji se osredotoča na pacientov pogled na težave. Zdravnik in pacient si skupaj prizadevata izboljšati zdravstveno stanje v ustni votlini. Sodelovanje pacienta in zdravnika je nujno pri zdravljenju in pomembno je, da pacienti prevzamejo aktivno vlogo. Obojestranska komunikacija poveča pacientovo zavedanje o zdravstvenem stanju in situaciji, v kateri se nahaja, omogoča prenos pomembnih informacij na zdravnika in izboljša proces zdravljenja. Iz izkušenj lahko povemo naslednje:

pacient izgubi strah, ko začne zaupati svojemu zdravniku.

Kako je tehnologija, ki jo uporabljate, v pomoč pri zagotavljanju najboljšega zdravljenja?

V ordinaciji uporabljamo intraoralni skener, ki ustvari 3D sken ustne votline. Lokalni rentgen RTG je nepogrešljiv, saj nam slikovno prikaže, kaj se dogaja z našimi zobmi in obzobnimi tkivi. Naši specialisti se poslužujejo lokalnih RTG slik, da lahko zagotovijo kvalitetno in profesionalno zdravljenje.

Kakšne načrte imate za prihodnost in kako želite še izboljšati svoje storitve in oskrbo pacientov?

V prihodnje si želimo opremiti ordinacijo z več aparaturami, ki nam bodo pripomogle k ponujanju najsodobnejših rešitev za naše paciente. Želimo razširiti kolektiv in pridobiti več znanja ter na tak način biti v koraku z najnovejšimi napredki v dentalni medicini.

Kako lahko pacienti stopijo v stik z vami in kakšni so vaši nasveti za tiste, ki se šele odločajo za zobozdravstvenega ponudnika?

Pridobivanje informacij je ključ uspešnega zdravljenja. Pri izbranem zobozdravniku se morajo pacienti prepustiti zdravljenju in zaupati. Ključno je, da pacient na samem začetku predstavi svoje pomisleke in zadržke zobozdravniku.

Pacienti lahko stopijo v stik z nami tako, da:

- Nas obiščejo na fizični lokaciji, in sicer: Vrtojbenska cesta 73 v Šempetru pri Gorici (zraven Spar trgovine).
- Pokličejo na telefonsko številko 031 588 539.
- Pošljejo e-poštno sporočilo na e-naslov info@emident.si.
- Pošljejo sporočilo na družbenih omrežjih Facebook in Instagram.

Lara Soban

Cvetni prah – zakladnica hranilnih snovi

Ko omenimo cvetni prah, mnogo ljudi najprej pomisli na alergijske reakcije, kar je posledica cvetnega prahu vetrocvetk. Cvetni prah žužkocvetk z barvitimi in dišečimi cvetovi pa je pravi **dar narave, čebel in čebelarja**.

Svež ali zamrznjen cvetni prah vsebuje številne hranilne snovi, ki jih naše telo potrebuje za normalno delovanje. Najbolje je, da ga zaužijemo čim bolj svežega. Priporoča se uživanje ene velike žlice svežega cvetnega prahu (15 g) na dan. Alergijske reakcije po uživanju cvetnega prahu niso pogoste. Kdor je alergičen na vdihovanje cvetnega prahu vetrocvetk, ni nujno, da bo izrazil alergijo tudi ob uživanju cvetnega prahu, vsekakor pa sta potrebna previdnost in pričetek uživanja z majhnimi količinami.

Lahko ga uživamo kar v naravni obliki. Še večji izkoristek hranilnih snovi v cvetnem prahu lahko dosežemo, če ga namočimo v mlačno vodo ali čaj in pustimo namakati vsaj pol ure (če imamo posušenega ga namočimo za 12 ur). **Umešamo ga lahko tudi v jogurt, med, razne sadne in zelenjavne napitke, kosmiče, dodamo na kruh k medu ali marmeladi ali pa ga posujemo na sladoled, pecivo ali kakšno drugo sladico.** Paziti moramo, da cvetnega prahu ne segrevamo ali dodajamo v vroče jedi oziroma napitke, saj to bistveno zmanjša njegovo hranljivost.

*Aljaž Debelak,
svetovalec za zagotavljanje varne
hrane JSSČ, ČZS*

Osvežilni napitek s cvetnim prahom:

- 1 jedilna žlica svežega cvetnega prahu
- 1 čajna žlička medu
- 3 dcl vode
- Sveže stisnjen sok pomaranče/grenivke/limone

Počitniško varstvo 2023

V mesecu juliju je v Občini Šempeter-Vrtojba potekalo počitniško varstvo, ki ga je organiziral zavod KŠTM Šempeter-Vrtojba. Varstvo je bilo organizirano 5 tednov in prav vsi termini so bili zasedeni.

Naši mentorji so poskrbeli za varnost in dobro voljo otrok, ki so se varstva udeležili. Tako smo tudi letos obiskovali bazen v Ajdovščini, kjer

smo se pohladili in se zabavali ob vodnih igrah. Ko nismo plavali, smo obiskovali plezalno steno v Šempetru pri Gorici, kjer smo z inštruktorji plezali in se zabavali. V času varstva so otroci imeli veliko dejavnosti, ki pa smo jih bili primorani sproti prilagajati zaradi visokih temperatur.

Med drugim smo tudi spoznali konje, obiskali gasilce v Šempetru pri

Gorici, odšli v športni park, se učili japonščino ...

Nekaj utrinkov letošnjega počitniškega varstva.

KŠTM Šempeter-Vrtojba

Praznovanje sv. Petra v znamenju Nepopolnih rim

Kulturno umetniško društvo Šempeter v okviru praznovanja svetega Petra že tradicionalno priredi kulturno prireditev. Letos smo tako 1. julija v goste povabil igralca Gregorja Čušina, ki je s svojo monokomedijo Nepopolne rime v šempetrsko dvorano privabil številne obiskovalce od blizu in daleč.

Nepopolne rime so šaljiv sprehod po svetopisemskih zgodbah, predvsem tistih, ki govorijo o družinskih odnosih. Prav vsak gledalec se je lahko našel bodisi v situaciji Adama in Eve bodisi Jakoba in Ezava ali številnih drugih svetopisemskih oseb. Zanimivo, kako spretno je Gregor Čušin zgodbe iz starih svetih knjig prestavil v sodobni čas, jih začel z rimami in glasbeno spremljavo, pri čemer mu je pomagal sin. »Družina je fina in fino je imeti družino,« poje Čušin v svojih rimah, saj tudi če kdaj zaškripa in se vnamejo negativna čustva, družina ostaja temelj človekovega razvoja in prostor, kamor se lahko zateče.

Predstavo so gledalci nagradili z bučnim aplavzom. Večer je dalo piko na i sproščeno druženje pod

zvezdnatim nebom za kulturno dvorano. Ob tem se je marsikomu utrnila misel, kako lepo bi šele bilo, če bi v Šempetru imeli tehnično ustrezno opremljeno dvorano s primernejšim prostorom za taka druženja.

Majda Arčon

Razstava fotografij in slik

V okviru projekta »Občina po meri invalidov« je Medobčinsko društvo invalidov Goriške postavilo razstavo digitalne fotografije v Mladinskem centru v Vrtojbi. Razstava sodi v sklop ustvarjalne kulturne dejavnosti naših invalidov. Razstava bo odprta vsak delovnik od 1. do 30. septembra 2023.

Na razstavi se predstavljajo člani delavnice digitalne fotografije in sicer Matjaž Berdon, Jola Matič, Milojka Faganelj, Damjan Turk in Marina Tobica z svojimi fotografijami ter akademski slikar Aleksander Peca s svojima slikama.

Občina Šempeter-Vrtojba v okviru projekta preko javnih razpisov zagotavlja tudi pogoje za ustvarjalno kulturno dejavnost invalidov, ki vedno znova dokazujejo, da so invalidi enakovredni ali pa še boljši v umetniškem uveljavljanju v okolju svojega delovanja. Še več: v krutih trenutkih svojega življenja so postali življenjski izvir veselja do življenja. Del te energije prenašajo tudi na nas ob ogledu te razstave.

Mag. Valter Adamič,
koordinator projekta Občina po meri invalidov

Vaje v slogu so prebile led

Premiera gledališke skupine Kulturno umetniškega društva Šempeter

Konec maja je v šempetrski kulturni dvorani gledališka skupina Kulturno umetniškega društva Šempeter svoje zveste gledalce nagradila z dolgo pričakovano premiero prav posebne komedije z naslovom »Vaje v slogu«. Slavno besedilo francoskega pisatelja, pesnika, filozofa in jezikovnega poznavalca Raymonda Queneauja (1903–1976) je dramatisirala in režirala **Tamara Babić Nikiforov**, ki je režirala že prejšnjo predstavo šempetrske gledališke skupine Osem črk, prva je L.

Queneaujeve Vaje v slogu prikazujejo dogodek na natrpanem avtobusu, kjer je pripovedovalec zagledal nenavadnega mladeniča s smešnim

klobukom in z dolgim vratom. Ta se je jezil na sopotnika, češ da mu hodi po nogah, nato pa sedel na prazen stol. Čez dve uri je pripovedovalec mladeniča ponovno ugledal s prijateljem, ki mu je dajal nasvete glede gumba na plašču. Mojrstvo Queneaujevega besedila ni v zgodbi, ampak v jeziku, saj je ta pripetljaj duhovito zapisal v 99 slogovnih variantah, ki predstavljajo 99 različnih pogledov na isti dogodek.

Poigravanju z različnimi varjantami iste situacije sledi tudi uprizoritev gledališke skupine KUD Šempeter. Režiserka je v dramatisacijo uvedla osrednji lik pisatelja (**Matjaž Šuštaršič** in **Rok Pogelšek**), ki se trudi

napisati roman v zadnjih trenutkih pred iztekom pogodbenega roka, pri tem pa se spopada s pomanjkanjem navdiha, s hipohondrijo, z neizprosno založnico (**Sandra Devetak**) in z lastno razdvojenostjo. Mama (**Majda Arčon**), h kateri se rad zateka po tolažbo in nasvet, mu ni v najboljšo pomoč. Mogoče mu bo do zgodbe pomagal naključno prebrani ljubezenski oglas v časopisu, v katerem Silva (**Tina Krog**) išče mladeniča s smešnim klobukom in z dolgim vratom, ki ga je videla na avtobusu. Pisatelj poskuša ta dogodek umetniško oblikovati in pri tem nastane kopica najrazličnejših komičnih variant, ki so jih poleg že omenjenih igralcev odigrali **Vlasta Klančič**, **Slavko Vižin**, **Hranislav Lončar** in **Ela Ideja Krog**. Piko na i prizorom postavi lučni in tonski mojster **Peter Leban**.

Predstava je nastajala več kot leto dni. Gledalci jo lahko spremljajo na različne načine: preprosto brez razmišljanja uživajo v šaljivih prizorčkih, petju, plesu, barvah, zvokih, igri ... ali pa za vso barvitostjo in igrivostjo odkrivajo globlja sporočila o procesu ustvarjanja, medčloveških odnosih in različnih resnicah, ki imajo vse pravico do svojega obstoja.

Predstava nadaljuje svojo pot med publiko v nekoliko spremenjeni igralski zasedbi, glavni cilj ustvarjalcev pa je še vedno isti: presenetiti gledalce in jim zvesti smeh na obraz.

Ob koncu bi se radi zahvalili Občini Šempeter-Vrtojba za finančno podporo pri uprizoritvi in Evi Slokar za pomoč pri učenju petja.

Majda Arčon

Portret Marjana Koniča. (PANG_1289_05)

Zapuščina Marjana Koniča

Med osebnimi fondi, ki jih hranimo v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici, so številni tudi iz Šempetra. Fondom Peter Klančič, Zora Pelikan, Jože Andlovic, Josip Balič, Marjan Orel, Branko Čermelj, Hubert Bergant in Ivan Rob se je v pridružil fond Marjan Konič – Nino, katerega dragoceno gradivo nam je v začetku letošnjega leta 2023 darovala njegova hči Neva Konič. Glasbeni pedagog Marjan Konič – Nino je po mnenju muzikologinje Tatjane Gregorič eden najvidnejših glasbenih osebnosti na Goriškem v desetletju po 2. svetovni vojni.

Gradivo vsebuje osebne dokumente, dokumentacijo o šolanju in službovanju ter o šolskem in izvenšolskem delu (zapisi o prireditvah, vabila na prireditve, gradivo Društva France Prešeren Šempeter pri Gorici in krajevne

skupnosti), korespondenco, publikacije, časopisne članke in fotografije in nam nudi vpogled v bogato življenje Marjana Koniča – Ninota.

Marjan Konič se je rodil 25. avgusta 1918 v Gorici očetu Karlu Koniču (Conizu), gostilničarju – po rodu prav tako iz Gorice, in materi Mariji Stergoušek, po rodu iz Sv. Križa pri Trstu. Osnovno šolo je obiskoval v Gorici, dvoletno vojaško šolo pa v Rimu. Na glasbeni šoli v Gorici se je učil godal pri prof. Ottaviju Pavlinu in profesorici Henriki Lucarini, pri glasbenem pedagogu prof. Rudolfu Lipizerju pa je končal študij violine. Na nižji stopnji glasbene šole v Solkanu pa je 21. 9. 1956 na oddelku za violino opravil zaključni izpit.

Že v prvih povojnih letih je Konič ustanovil amatersko zasnovan

ansambel »Triglav«. Leta 1953 je v šempetrski glasbeni šoli, tedanji podružnici solkanske glasbene šole, začel pot požrtvovalnega glasbenega pedagoga. V težkih razmerah je s prvimi učenci violine postavil temelje glasbenemu oddelku in kmalu osnoval 32-članski godalni orkester – prvi tovrstni ansambel na Primorskem. Orkester je nastopal na samostojnih koncertih, nepogrešljiv je bil na vseh pomembnejših proslavah. Ena od značilnosti delovanja orkestra je bilo tudi tesno sodelovanje s pevskim zborom ter z dramsko skupino, ki sta delovala v okviru Delavsko-prosvetnega društva »France Prešeren« iz Šempetra. Sredi 50 let so skupno postavili na oder opereti »Kresniček« in »Hmeljska princesa« Radovana Gobca.

Leta 1962 je bil imenovan za ravnatelja glasbene šole v Šempetru.

Njegova zagnanost in neutrudno delo sta prispevala k napredovanju učencev in njihovi uspehi so prav po njegovi zaslugi prodirali tudi v širšo javnost.

Oktobra 1972 je ustanovil 42-članski Goriški komorni orkester, v katerem so igrali tudi italijanski glasbeniki in slovenski godalci iz Gorice in s katerim je nastopal v različnih slovenskih mestih in v zamejstvu. Dolga leta je orkester predstavljal edini godalni orkester na Primorskem. O uspešnem nastopu simfoničnega orkestra iz Nove Gorice je pisal Hubert Bergant: »Po enoletnem premoru se nam je v petek 15. t. m. zvečer v kinodvorani v Šempetru zopet predstavil novogoriški simfonični orkester. Orkester sestavljajo poleg nekaterih nadarjenih učencev šempetrške glasbene šole še navdušeni amaterji, ki žrtvujejo svoj prosti čas za vaje in nastope. Umetniški vodja orkestra je izkušeni ravnatelj glasbene šole Marjan Konič, ki je s prirojenim čutom za lepoto godalnega zvoka uspel, da je orkester izredno napredoval. Napredek se razodeva tako v intonacijskem kot ritmičnem pogledu, čemur je treba dodati še preciznost pri vstopanju posameznih instrumentov in skupin. Spored je bil sestavljen razsodno, s precejšnjo mero okusa. Upoštevana sta bila tako pričakovanje občinstva kot dejstvo, da je treba poslušalcem pomagati pri dojemanju pravih umetnin in jih postopoma uvajati v težavnejše »klasične« sporede.

Žal ta orkester ni »preživel«, glasbeniki na Goriškem niso imeli ustreznih pogojev za nadaljevanje glasbenega študija. Zato so mnogi

Duet iz operete »Hmeljska princesa« Radovana Gobca ob spremljavi godalnega orkestra pod taktirko Marjana Koniča. Koncert je bil namenjen pacientom in uslužbencem bolnišnice v Šempetru pri Gorici. (PANG_1289_01)

med njimi odhajali v Ljubljano ali v Trst (Anton Nanut, Marko Munih, Marjan Gabrijelčič, Matija Bravničar, Dane Škerl ...). Od tam so se le redki vračali.

Marjan Konič je osebnost, brez katere bi bilo življenje glasbene šole v celoti bistveno revnejše. To potrjuje mnenje delovne skupnosti Glasbene šole Šempeter z dne 29. 8. 1978: »Ves čas svojega 25-letnega delovanja je dokazal izredno angažiranost, požrtvovalnost, nesebičnost in domiselnost tako pri vodenju šole kot pri pedagoškem delu. V času, ko je deloval kot ravnatelj šole, je bil tudi animator in propagator glasbenega dogajanja na šoli in izven šole. V precejšnji meri so njegova zasluga številni koncerti, ki jih prireja šolska skupnost. Naravnost neprecenljiva je njegova zasluga pri formiranju šolskega in simfoničnega orkestra, ki sta enako kot številne

komorne skupine, ki jih je vodil ravnatelj Konič, dokazale visok nivo muziciranja.«

Učenci Marjana Koniča so zavzemali vidna mesta v poklicnih orkestrih slovenske filharmonije, RTV Ljubljana in v glasbenem šolstvu.

Poleg ravnateljskih in učiteljskih dolžnosti je vsa leta sodeloval pri glasbeni ustvarjalnosti šole na vseh področjih. Z orkestrom in solisti je nastopal na proslavah, prireditvah, tekmovanjih v Šempetru, Novi Gorici, na RTV Ljubljana in po drugih krajih Slovenije ter tudi v tujini. Na izvenšolsko delo Marjana Koniča in na njegove sposobnosti organizacije kulturnih prireditev ter animacije pa kažejo številna odlikovanja, ki jih je prejel.

»Nino Konič in tudi vsi glasbeni ljubitelji, ki so z njim sodelovali, so želeli predvsem eno, ne glede na razmere – razširjati v kulturni prostor okrog sebe lepoto glasbe, pridobivati nove izvajalce, pritegniti nove poslušalce.« Prav v tem je bogastvo prispevka Marjana Koniča.

Ivanka Uršič

Vokalni instrumentalni koncert nižje glasbene šole v Šempetru, 5. 6. 1959. (PANG_1289_02)

Bralni kotiček za majhne, srednje in velike

Navdihujoči nauki, ki jih spremljajo primeri iz njenega življenja in iz življenja njenih pacientov, nam pomagajo, da tudi v lastnih mračnih trenutkih vidimo dobro šolo in najdemo svobodo s pomočjo moči, ki se skriva v nas samih.

Naj vas v branje popelje nekaj misli iz knjige *Dar*:

Knjiga je lahko naša najboljša in najzvestejša prijateljica. Ne sili se. Potrpežljivo nas čaka, da jo vzamemo v roke, jo odpremo in, če se ji prepustimo, nas lahko popelje v preteklost, nam govori o sedanjosti, prebujajo domišljijo, nas opogumlja in zdravi.

V to zadnjo skupino spadata knjigi *Izbira* in *Dar*, ki ju je napisala Edith Eger. Preživela je Auschwitz, se mnoga leta osvobajala ječe v sebi in sedaj pomaga mnogim iz naših ječ. »Ječa je v našem umu, ključ pa nosimo v žepu,« pravi Edith.

Pri svojih 95 letih je še vedno aktivna.

Knjiga *Izbira*

Življenje doktorice Eger je bilo izjemno mračno. Kot najstnico so jo odpeljali v Auschwitz. Tam je kljub mučenju, lakoti in stalni grožnji smrti ohranjala svojo duševno in duhovno

svobodo. Grozote, ki jih je doživela, je niso zlomile. Nasprotno: opogumile so jo in jo utrdile. Njena modrost izvira iz bolečih življenjskih dogodkov, ki so jo globoko zaznamovali.

Knjiga *Dar*

Najpomembnejše ni to, kar se nam zgodi, temveč to, kar naredimo s svojimi izkušnjami.

Vsi se spopadamo s trpljenjem – z žalostjo, izgubo, obupom, s strahom, tesnobo in porazi. Vendar pa imamo tudi izbiro; lahko popustimo in se vdamo travmi ali težavam ali pa vsak trenutek doživljamo kot dar.

Dr. Edith Eger, priznana terapevtka, ki je preživela holokavst, nas s praktičnimi nasveti spodbuja, da spremenimo utesnjujoče misli in uničevalne vedenjske vzorce, v katere smo vklenjeni.

Trpljenja ne moremo izbrisati, ne moremo spremeniti tega, kar se je zgodilo. Lahko pa se odločimo, da bomo poiskali dar, ki je skrit v našem življenju. Lahko se celo naučimo ceniti svojo rano.

Življenje je – kljub neizbežnim travmam, trpljenju, žalosti in smrti – dar.

Dar, ki pa ga izpodkopavamo, če se zapremo v ječo strahu in kaznovanja, občutku porazenosti in zapuščenosti; v ječo potrebe po odobravanju; v ječo sramu in samoobtoževanja; v ječo več- ali manjvrednosti; v ječo po nadvladi ali nadzoru. Uživati v daru življenja pomeni najti dar v vsem, kar se nam zgodi, celo v težavnih okoliščinah, za katere nismo prepričani, da jim bomo kos. Uživati v življenju kot takem. Živeti z radostjo ljubeznijo in vnemo.

Dragi moji, želim vam da tudi sami izberete, da se boste odpovedali ječi

in naredili vse potrebno, da se osvobodite. Da tudi v svojem trpljenju najdete življenjski nauk. Da izberete, kaj naj svet podeduje po vas, kaj boste pustili za sabo – bolečino ali dar.

Dvanajsetna vnukinja pa polaga v bralni kotiček za srednje knjigo **Deček v črtasti pižami**.

To je vojni mladinski roman. Napisal ga je irski pisatelj John Boyne. Izšel je leta 2006 in je bil do sedaj preveden v šestinštirideset jezikov. Po knjigi je bil posnet istoimenski film. (Wikipedia)

Pripoveduje o prijateljstvu dveh dečkov čez ograjo. To prijateljstvo pa ne pozna ograj. Tako je delo označila naša dvanajsetnica.

V času druge svetovne vojne se 8-letni Bruno z družino preseli na podeželje, saj so njegovemu očetu – zagrizenemu nacistu – zaupali pomembno nalogo. Bruno v bližini novega domovanja odkrije z bodečo žico obdan kraj, kjer vsi nosijo črtaste pižame – tudi deček Shmuel, s katerim skleneta iskreno prijateljstvo. Toda Bruno počasi odkriva kruto resnico o prijatelju in skrivnostnem kraju, trk naivne otroške nedolžnosti z brutalnim svetom odraslih pa ima za vse vpletene tragične posledice. (iz predstavitev)

V kotičku za majhne nas čaka **Zajčkova hišica**. *Zajčkova hišica* je delo Anje Štefan, pisateljice, pesnice, pripovedovalke ljudskih pravljic, raziskovalke slovenskega pripovednega izročila. Rodila se je v Šempetru pri Gorici, kjer je preživela tudi svoje otroštvo in mladost.

Je dobitnica mnogih nagrad.

Leta 2022 je prejela nagrado Prešernovega sklada za svojo literarno ustvarjalnost v zadnjih treh letih, še zlasti za zbirko pravljic Tristo zajcev, v kateri je priredila 44 zgodb iz zakladnice pripovednega izročila, pesniško zbirko Imam zelene čevljičke in posodobljeno avtorsko pravljico Zajčkova hišica. (odlomek iz utemeljitve strokovne komisije).

Zajčkovi hišici je z zanimanjem prislughnila sedemletna vnukinja.

Zajček je imel imenitno hišico. Prišlo je do hudega neurja in ostal je brez strehe nad glavo. Še sreča, da v gozdu ni bil sam. Kdo vse mu bo priskočil na pomoč? Kaj pa lisica? Izvedeli boste, zakaj ima bel rep.

Odlična slikanica dveh izjemnih umetnic Anje Štefan in Hane Stupica pripoveduje o prijateljstvu. Vsak od nas se kdaj znajde v stiski in kako dobro je, če si pomagamo, ko je težko. S kakšno naklonjenostjo, z dobrosrčnostjo ter z odločnostjo gozdne živali pomagajo zajčku, ki mu je nevihta zalila hišico. Kakšna skupnost, kakšno veselje in kakšna moč ... (iz predstavitev knjige)

Tudi odraslim lahko veliko povesta in dasta misliti knjigi *Deček v črtasti pižami* in *Zajčkova hišica*.

Marta Premrl

Živeti s knjigami

»Ne smemo dovoliti, da bi karkoli stalo med nami in knjigo, ki bi lahko spremenila naše življenje.«
(Jim Rohn)

Zakorakali smo v jesen, za mnoge čas novih načrtanih poti, doživetij, dogodkov. Življenje s knjigami je vedno vedoželjno, v pričakovanju novih zgodb. Branje knjig odpira globlji pogled vase in širši pogled na svet. Bralci pogosto spoznajo, da knjige lahko spremenijo njihova življenja. Pomembno je, da vsaka knjiga najde svojega bralca in vsak bralec svojo knjigo. Daljši večeri so prijetnejši v družbi dobrih knjig.

Pridružite se nam na različnih dejavnostih v Krajevni knjižnici Šempeter. Za otroke pripravljamo tečaj italijanščine pod mentorstvom Haideje Černe, prijave zbiramo v knjižnici. Ljubitelje pravljic vabimo na pravljичne urice s pravljíčarko Nedo Mikuž. Mali ustvarjalci naj se udeležijo ustvarjalnic, ki jih organiziramo v sodelovanju z Medobčinskim društvom prijateljev mladine za Goriško.

Odrasli ste vabljeni v bralno skupino Bralci na placu, pridružite se nam na srečanjih ob pogovorih o prebranih knjigah. Načrtujemo tudi pravljíčni večer za odrasle, pravljice so za vse generacije, saj vlivajo upanje in vero v dobro. Sodelujte lahko v projektu Primorci beremo, v celoletni bralni akciji 12 mesecev = 12 priložnosti za dobro branje.

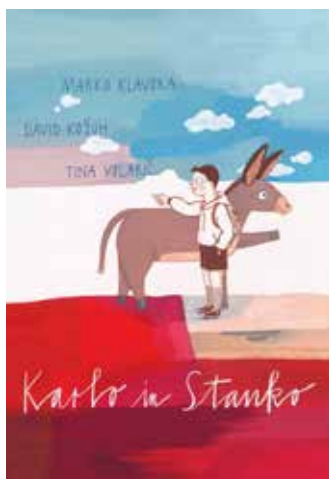
Za podrobnejše informacije vprašajte v knjižnici.

Včlanite se v knjižnico in si privoščite branje dobrih knjig. Vabljeni!

Alenka Purkart,
višja bibliotekarka

Karlo in Stanko vodita bralca skozi zgodovino Primorske

Goriški muzej izdal zgodovinsko domišljijско pripoved za mlade

Kako burno zgodovino Primorske od začetka prejšnjega stoletja do vstopa Slovenije v Evropsko unijo predstaviti najstnikom?!

Napisali in ilustrirali smo zgodovinsko domišljijско pripoved, ki mlade s pomočjo resničnih predmetov prestavi v različna obdobja in kraje v spremstvu literarnih likov Karla, pravnuka Karla Špacapana iz Kobdila, in oslička Stanka.

Knjiga, ki jo je izdal Goriški muzej, je del razstavnega projekta **Na zahodnem robu**, v okviru katerega je zgodovinar **dr. Marko Klavora** pripravil razstavo (kot stalno postavitev v Pomniku miru na Cerju), s kustosom pedagogom **Davidom Kožuhom** pa sta jo dopolnila z didaktično publikacijo. Z izbranimi predmeti, ki izvirajo iz časa Avstro-Ogrske monarhije, obdobja fašizma, NOB in življenja v Jugoslaviji, sta zasnovala zgodbo, ki mladostnikom skozi dogodivščine Karla in Stanka na skoraj detektivski način oriše doživljanje in prehajanje prednikov skozi več domovin, ko so se soočili z zatiranjem, z begunstvom, s tihotapljenjem, z gradnjo novega mesta in še z marsičim.

Izdajo slikanice so omogočili Ministrstvo za kulturo RS, Mestna občina Nova Gorica in Občina Miren-Kostanjevica. Ilustracije so delo **Tine Volarič**, kot oblikovalci pa so sodelovali Barbara Sirk, Žiga Okorn in Evita Lukež.

Knjigo sta avtorja 5. septembra prvič predstavila javnosti na knjižnem festivalu in sejmu Mesto knjige v Novi Gorici, sicer pa je dostopna v zbirkah Goriškega muzeja.

Info:

Marko Klavora,
marko.klavora@goriskimuzej.si,
051 345 316
David Kožuh,
david.kozuh@goriskimuzej.si,
051 345 301

Kristina Furlan

Bibliobus Goriške knjižnice Franceta Bevka – natečaj za poslikavo

Leto 2024 bo za našo Goriško knjižnico Franceta Bevka pomembno in prelomno. S pomočjo vseh občin, ki sofinancirajo dejavnost knjižnice (Mestna občina Nova Gorica, Občina Brda, Občina Kanal ob Soči, Občina Miren-Kostanjevica, Občina Renče-Vogrsko, Občina Šempeter-Vrtojba), so se namreč podali v nov projekt – **pridobitev novega bibliobusa**, ki bo po načrtih začel svojo pot septembra 2024.

Potujoča knjižnica Goriške knjižnice Franceta Bevka deluje na območju omenjenih občin, obiskuje pa tudi tri kraje v Italiji – Bračan, Doberdob in Špeter. Začetki potujoče knjižnice segajo v leto 1966, ko so knjižničarji knjižno gradivo prevažali v knjižnih kovčkih ter ga izposojali po okoliških vaseh in delovnih organizacijah. Leta 1975 se je na pot odpravilo prvo vozilo potujoče knjižnice – bibliobus. Sedanji, ki je že četrty, mesečno obišče podeželske kraje in razne ustanove v mestnih predelih (vrtce, šole, podjetja, varstveno-delovne centre, domove upokojencev ipd.). Svojim uporabnikom nudi knjižnične storitve, promovira branje za vse starostne skupine, opravlja izobraževalno, informacijsko, kulturno in razvedrilno poslanstvo ter s tem zmanjšuje razlike med mestom in podeželjem.

Z novim bibliobusom želijo uporabnikom omogočiti boljši izbor gradiva in storitev knjižnice, kakovostnejše preživljanje prostega časa v krajih, ki so odmaknjeni od mestnih središč in lokacij, kjer so stacionarne enote knjižnice. Ker pa je zunanja podoba zelo pomembna za samo prepoznavnost tako vozila kot tudi knjižnice, so pripravili natečaj za zunanjo grafično podobo bibliobusa Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica.

Namen natečaja, ki je odprt do vključno 25. oktobra 2023, je iskanje prave idejne rešitve oz. grafične podobe, ki bo odsevala naravne, geografske, zgodovinske, kulturne itd. značilnosti okolja, po katerem potujoča knjižnica potuje, obenem pa predstavljala tudi poslanstvo knjižnice in bibliobusa.

Več informacij najdete na www.gkfb.si/dogodki/obvestila/2035-natecaj-za-zunanjo-podobo-bibliobusa

Mateja Poljšak Furlan

Dnevi, ko sem živel svoje materinstvo

Tudi letos so mladi iz naše občine izpeljali oratorij, katerega začetek sega v leto 2000. Bil je prvi na Goriškem.

Kaj je oratorij?

Oratorij je vzgojni počitniški program za otroke, ki ga pripravljajo mladi prostovoljci. Za nekaj dni, teden ali več združuje med seboj otroke, mlade in odrasle – udeležence, animatorje in njihove voditelje.

Oratorije povezuje glavni junak, ki se v obliki zgodbe predstavi udeležencem.

Program oratorija na privlačen način navdušuje za vrednote, za veselo krščansko življenje, za ustvarjalnost in pošteno participacijo v družbi. Nepogrešljive sestavine oratorija so molitev, petje, dramska zgodba, kateheza, ustvarjalne delavnice in igre.

Večina oratorijev je namenjena otrokom in mladostnikom, vodijo pa jih animatorji prostovoljci, ki so srednješolci in študenti.

Oratorijski program v harmonično celoto združuje zabavo, sproščujoče, ustvarjalne in poučne dejavnosti, druženje in duhovnost. Navdihuje se v ideji preventivnega vzgojnega sistema, katerega začetnik je italijanski duhovnik sv. Janez Bosko. (Vir: Oratorij Slovenija)

Lahko smo ponosni na vse naše mlade prostovoljce in prostovoljke, ki že 23 let predajajo štafeto vodenja oratorija iz generacije v generacijo. To je zahtevna naloga, ki vključuje veliko priprav, prostovoljnega dela, da se lahko izpelje tedenski počitniški program. Nad vsem pa kot duhovni vodja bdi duhovnik.

Potrebna pa je tudi skrb za lačna usta. Pri delitvi hrane in pripravi sladkih dobrot priskočijo na pomoč žene prostovoljke.

Vrsto let je kot kuharica v župnišču in prostovoljka sodelovala tudi **Sonja Pavlin**. Otroci so jo vedno osrečevali. Nekoč mi je rekla, da je tisti teden živel svoje materinstvo.

Obiskala sem jo v DSO Nova Gorica in poklepotala z njo. Takole je razpletala niti svojega življenja.

Rojena sem bila 26. marca 1932 v Lukežičih. Imela sem še eno sestro, ki je umrla stara 27 let. Tata je delal na Goriških opekarnah, mama pa je hodila na žernade, kjer je delala na polju in prala perilo. Nekaj časa smo stanovali v svoji hiši, potem pa smo prišli na kant in smo tavalj od kraja do kraja. Pravo beraško življenje.

Vojni časi so bili grdi. Ustrahovali so nas Italijani in Nemci. Skrivali smo se pred letalskimi napadi.

Hodila sem v italijansko in slovensko šolo. Italijanska učiteljica je bila prijazna. Razumela je, da smo otroci, in ni vnašala politike v šolsko delo. Slovensko šolo sem obiskovala v Solkanu.

Najprej sem delala na Goriških opekarnah, nato pri sadju in nazadnje v marketu, kjer sem dočakala penzijo.

Dvakrat sem bila poročena. Prvič 7 let. Stanovali smo na železniški postaji Vrtojba. Imela sva eno hčerko.

Potem pa je prišel najstrašnejši dan mojega življenja. Lokomotiva je

povozila moža in hčerko. Težko sem to preživela. Bolečina je bila grozna. Ne da se je opisati. Vera mi je veliko pomagala. Opravljivke so rekle, da tekam kar naprej v cerkev. Jaz pa sem v cerkev k Bogu tekala po tolažbo in moč.

Govorili so mi: »Mlada si, še se boš poročila.« Odgovarjala sem, da nikoli. Bog pa je hotel drugače. Po petih letih sem se poročila in dobila dobrega moža. Popravila sva njihovo hišo in tako dobila dom. Pri meni sta živel in umrla tudi mama in tata.

Nisem se zapirala v svojo bolečino. Šla sem med ljudi, delala pri Karitasu. Zbirali smo hrano, obiskovali ostarele. Vsi so nas lepo sprejeli in tako sem dobila veliko prijateljev. V tem delu sem bila srečna.

Vrsto let sem bila za kuharico in gospodinjo v župnišču. Najlepši so bili dnevi oratorija, ko so se na župnijskem dvorišču med počitnicami zbrali otroci. Pod vodstvom animatorjev so preživeli en teden v igri, razmišljanju in druženju. Ob pomoči prostovoljk in skrbi za otroke sem v teh dneh doživljala svoje materinstvo.

Prišla je starost s svojimi težavami in morala sem v dom. Šest let sem tukaj. Začetek je bil zelo težak. Jokala sem. Ugotovila sem, da z jokom ne pridem nikamor. Delovna terapevka nas je vprašala, če kdo kaj zna. Spomnila sem se, kako smo med vojno delali vrtnice iz krep papirja. Sestavljali smo jih v vence. Pokazala sem, kako se to dela, in naredili smo več kot 1000 vrtnic. Vključevati sem se začela v domsko življenje. Imam svojo sobo, s sosedo tudi igrava briškulo, človek ne jezi se in tako tečejo dnevi. Imam veliko obiskov, telefonskih pogovorov. Danes smo igrali tombolo.

Ja, življenje ni pravljica. Treba ga je vzeti resno. Ne živeti v tri dni. Treba si je nekaj ustvariti. Ni lepšega, kot priti domov, ko si na svojem. Jokati, ko je hudo, toda ne ostati v joku. Iti naprej. Ne obupati. Ne misliti samo nase. Poiskati ljudi, ki potrebujejo tvojo pomoč, obisk, prijazno besedo. Meni pri tem pomaga vera v Boga.

Hvala, draga Sonja, za vaše pričevanje in zgled življenja.

Marta Premrl

Primož Gulin, Vrtejbnska legenda na kwli

Spoznajte Primoža Gulina, vrtojbensko legendo na kolesu, ki je svojo strast spreminjal v izjemne dosežke. V tem intervjuju bomo raziskali njegovo pot, od prvih pedalov do osvajanja svetovnih kolesarskih preizkušenj. Za tiste redke, ki Primoža ne poznate, in za tiste, ki ga poznamo. Veselo branje.

Kako ste začeli svojo pot v svetu kolesarstva in kaj vas je navdušilo za to športno panogo?

S kolesarjenjem sem začel v osnovni šoli na cestnem kolesu, ki ga je kupil oče – bilo je Francesco Moser kolo, česar se še vedno dobro spominjam. Udeleževal sem se lokalnih dirk in celo enkrat tudi maratona Franja, ko sem bil v sedmem razredu. Ko sem bil v srednji šoli, sem nekoliko opustil kolesarjenje, vendar sem, ko sem izvedel za gorska kolesa MTB, kupil jeklenega Scotta brez vzmetenja in se resno vrnil k temu športu. Od takrat sem zvest gorskemu kolesarstvu in sem tudi eden od pionirjev tega športa na Goriškem in v Sloveniji.

Kolesarstvo zahteva vztrajnost in predanost. Kako uspete ohraniti visoko stopnjo motivacije za treninge in tekmovanja?

Kot sem že prej omenil, se ukvarjam s kolesarstvom že od mladih nog. In to povsem iz lastne pobude. Nihče me ni prisilil v to. Nekateri smo preprosto rojeni s strastjo do koles in iskanja novih izzivov v kolesarjenju.

Kakšna je vaša tipična dnevna rutina?

Po končanem delovnem dnevu moraš zbrati dovolj volje, da se odpraviš na kolo in prevoziš vsaj 60 kilometrov ter osvojiš vsaj 1000 višinskih metrov.

Kako se pripravljate na tekmovanja? Kakšna je vaša taktika za doseganje vrhunskih rezultatov?

V bistvu niso potrebne posebne priprave. Sedaj, ko se posvečam gorskim kolesarskim vzdržljivostnim preizkušnjam, je bistveno, da preživim čim več časa na kolesu. Kilometri in višinski metri postanejo ključni v zadnjih treh mesecih pred dogodkom. Ko sem se prej ukvarjal z disciplino XC (kros-country), so bili treningi bolj specifični. V klubu smo imeli tudi trenerja.

Katero tekmovanje ali dosežek v svoji karieri kolesarja štejete za največjega?

Največji dosežki zame vključujejo udeležbo na najtežjih etapnih dirkah gorskega kolesarstva na svetu, kot so Iron Bike, Cape Epic, BC Race v Kanadi. Lani sem pa kot prvi Slovenec uspešno zaključil Trans Balkan Race, nepodprto dirko čez Balkan, nekdanjo Jugoslavijo.

Kakšen vpliv ima prehrana na vašo uspešnost? Kaj je vaša tipična prehrana pred in po tekmovanjih?

Prehrana in dodatki so v kolesarstvu izjemno pomemben faktor. Pred velikimi tekmovanji, še posebej teden prej, se osredotočam predvsem na vnos ogljikovih hidratov. Vse pa je odvisno tudi od vremena in temperature. Izjemno pomembna je tudi hidracija, pa še vnos mineralov med aktivnostjo oz. Dirko.

Kako pomembna je tehnologija v kolesarstvu? Kateri pripomočki ali aplikacije vam pomagajo pri treningih?

Tehnologija v svetu kolesarstva je od takrat, ko sem začel, do danes ogromno napredovala. Zdaj vozimo kolesa, pri katerih je vožnja res pravo uživanje. Vse je lažje, komponente so izdelane iz karbonskih vlaken in delujejo bolje kot kdaj prej. Za pomoč pri treningu pa uporabljam Garmin z merilnikom hitrosti, obratov in srčnega utripa.

Kako se spopadate s fizično in psihično utrujenostjo med dolgimi tekmovanji ali treningi?

Za premagovanje fizične in psihične utrujenosti med dolgimi treningi je najpomembnejši vnos velikih količin ogljikovih hidratov in mineralov, da se preprečijo krči. Ko zmanjka ogljikovih hidratov, se najprej pojavi utrujenost, med dolgimi tekmovanji pa pomanjkanje sladkorjev v možganih lahko privede tudi do psihične izčrpanosti, stiske in izgube motivacije. To sem se naučil skozi leta in se naučil premagovati te občutke.

Kako pomembno je pravilno prilagajanje kolesa in opreme glede na vaše telo in slog vožnje?

Da je kolo pravilno prilagojeno, se v zadnjih letih poslužujemo Bikefittinga. Za pravilno nastavitvev od pedalov, višine sedeža in razdalje do balansa skrbi moj prijatelj Uroš Breški na fit@djak.si. Postopek vključuje:

- optimizacijo gibanja,
- preprečevanje poškodb,
- odpravljanje neudobja ali težav na kolesu zaradi neprimerne pozicije ali opreme.

Kakšni so vaši nasveti za mlade kolesarje, ki se želijo udeleževati tekmovanj in se izboljšati v tej športni panogi?

Mislím, da ni splošnega nasveta, ko gre za kolesarjenje. Morate si ga res priljubiti in imeti voljo do dolgih treningov. Kolesarjenje je zahteven šport in žal je zelo malo mladih, ki se ukvarjajo s tem v našem klubu Deš Fleš. Pogrešamo podmladek.

Kako pomembna je mentalna priprava pred tekmovanji? Kako se soočate s pritiski in stresom na velikih tekmovanjih?

Mentalna priprava na vzdržljivostne preizkušnje je ključnega pomena, to se pridobi s časom, bodisi jo imaš ali pa ne. Na Trans Balkan Race je štartalo, recimo, 100 tekmovalcev iz celega sveta, vendar jih je le 41 uspelo končati to 1200 km dolgo preizkušnjo.

Iz izkušenj lahko povem, da je bila v zadnjih treh dneh ključnega pomena močna mentalna pripravljenost, saj je bilo telo skoraj na meji izčrpanosti.

Kakšna je vaša najljubša proga ali kraj za vožnjo s kolesom?

Proga, ki se je nikoli ne naveličam, poteka z gravel kolesom po makadamih in stezicah, in sicer od Vrtojbe do izliva Soče ter nato nazaj čez Doberdob.

Kako vas podpirajo vaši bližnji?

Ha, ha, bližnji me podpirajo, saj jim drugega ne ostane. Imam pa tudi veliko prijateljev in znancev, ki me bodrijo in podpirajo pri mojih podvigih.

Kaj vas motivira, da se vsakodnevno podajate na cesto?

Motivira me dejstvo, da si vsako leto zastavim cilj, da se udeležim kakšne ekstremne avanture. Letos sem prevozil Veneto Gravel, kar je bila 750 km dolga preizkušnja v Venetu, Italija. Konec septembra pa se bom že drugič udeležil vzdržljivostne preizkušnje ISTRa LAND, skupaj z Anejem Batističem, še enim Vrtojbencom. ISTRa LAND je 400 km dolga off-road preizkušnja po slovenski in hrvaški Istri, kjer moramo kolesarji premagati 6000 metrov višinske razlike, pri čemer je najvišja točka na Učki.

Lara Soban

Legenda o Mulan na odru SNG

Tri, do zadnjega kotička razprodane predstave, čudovita scena in izvirni kostumi, glasba, predvsem pa ples in igra več kot 200 plesalcev Pro dance Company so prvo aprilsko soboto in nedeljo zaznamovali oder novogoriškega SNG. Legenda o kitajski bojevnici Mulan je zaživela pred očmi navdušene publike, neverjetno potovanje, polno preizkušenj, pa je vodilo v odkritje notranje moči, energije, ki je življenje samo.

Že osmič so mladi iz Pro dance company na oder postavili gledališko plesno predstavo, a tokratna je bila prva po koronskem obdobju. Pod scenarij in režijo sta se podpisali sestrí Sara in Nika Mlakar, plesne koreografije so poleg njih ustvarili Veronika Škrlić, Lara Kodrić, Tjaša Žarković in Naser Gutić-Naki, vse pa je z besedo dopolnil igralec SNG

Radoš Bolčina. Glavno besedo je seveda imel ples, od hip hopa, jazza, break danca do orientalskih plesov ter seveda najmlajših plesalcev plesne igralnice in pripravljavnice. Odlični so bili tudi nosilci glavnih vlog, tako Gaia Korenjak kot Mulan, Nikola Preradović kot cesarjev svetovalec Chi Fu, pa Tinkara Kodelja kot Bori Khan, Elena Peršić kot čarovnica Xiannang, Maja Komic kot črček, Rok Laganis kot zmajček Mushu, ženitna posrednica Lara Padovani, pa vodja kitajske vojske Jakob Dornik Kofol, cesar Tiana Gorjup in Ajda Grm v vlogi očeta.

Predstava plesalcev Pro dance company z bogato kostumografijo in sceno izpod rok samih plesalcev, staršev in trenerjev ter maska Ane Lazovski, igra in ples so dodali kamenček v mozaik legende o Mulan, ki živi tisočletja in bo živela večno,

saj lahko živi v vsakemu izmed nas. Le svojemu notranjemu glasu moramo slediti in biti to, kar v resnici smo.

Nekaj foto in video materiala si lahko ogledate na njihovi Facebook strani – Pro Dance Company.

Vse plesne navdušence in ljubitelje umetnosti med drugim vabijo, da se jim pridružijo septembra, ko se bo nova sezona Pro Dance Company začela. Vse podrobnosti so na voljo na spletni strani plesne šole www.solaplesa.si. Ne zamudite priložnosti, da vstopite v svet plesa in umetnosti ter odkrijete svojo lastno notranjo moč, tako kot je to storila legenda Mulan.

Mojca Beljan

Na motošportnih dnevih uživalo več kot 240 otrok

Slovenije z izvedbo motošportnih dni podpira zdrav način življenja, spodbuja telesno aktivnost otrok s poudarkom na motorični spretnosti, obenem pa ozavešča tudi o prometni varnosti. S tem, da je na motošportnem dnevu vselej na prvem mestu zaščitna oprema, otroke učimo, kako pomembna je varnost tako v športu kot v prometu. Nasmeški otrok po zaključku posamezne izvedbe potrjujejo, da na motošportnih dnevih resnično uživajo.

Trije izmed osmih motošportnih dnevov so bili izvedeni tudi v sodelovanju z društvom GAS Vrtejba na poligonu GAS, vsi letošnji termini pa so bili zaradi velikega zanimanja najmlajših navdušencev nad motorji in gokarti hitro zapolnjeni. S panogami motokros, minimoto, trial in karting se je letos približje spoznalo več kot 240 otrok, kar je največ doslej. Udeleženci ne potrebujejo nobene opreme, saj AMZS, v sodelovanju s trenerji posameznih panog, za izvedbo zagotovil vso potrebno zaščitno opremo in motorje ter gokarte.

Motošportni dnevi so predvideni tudi v letu 2024 in če bi želeli vašemu malčku omogočiti nepozabno dogodivščino, obiščite spletno stran www.amzs.si/motosportni-dan, kjer se vpišete na seznam zainteresiranih, tako da boste pravočasno obveščeni o razpisanih datumih. Ker imajo člani AMZS popust pri udeležbi, vas vabimo, da se včlanite v društvo GAS Vrtejba in koristite vse ugodnosti, ki jih ponuja AMZS članstvo.

Društvo GAS Vrtejba

Avto-moto zveza Slovenije, nacionalna športna zveza za motošport in karting, je tudi letošnje poletje, ob podpori mednarodne motociklistične zveze FIM in podjetja Akrapovič, organizirala motošportne dneve, namenjene otrokom od petega do osmega leta starosti, na katerih

spoznajo panoge motokros, minimoto, trial in karting.

Otroci imajo na motošportnem dnevu možnost spoznati svet motošporta in kartinga ter se spoznati z motocikli oziroma gokartom, opremo in načinom vadbe. Avto-moto zveza

Namiznoteniški klub Vrtojba se že veseli nove namiznoteniške sezone

Junija se je končalo šolsko leto, z njim pa še ena uspešna namiznoteniška sezona za Namiznoteniški klub Vrtojba. Pohvalimo se lahko z več naslovi državne prvakinja Sare Tokić v različnih kategorijah, z bronasto medaljo na državnem mladinskem prvenstvu Eve Cerkvenič ter s srebrno in z bronasto medaljo Aleksandra in Filipa Miščevića na kadetskem državnem prvenstvu. Zadovoljni smo tudi z ligaškimi nastopi, kjer so dekleta v prvi slovenski namiznoteniški ligi za članice osvojila peto mesto, kadeti in mladinci pa so se v tretji namiznoteniški ligi za člane povzpeli na četrto mesto.

Čeprav je bilo poletje pestro za vse vrtojbenske reprezentante, so ostali tekmovalci meseca julija počivali, avgusta pa že začeli s klubskimi pripravami na novo sezono. Julija je potekalo evropsko prvenstvo za kadete in mladince, kjer so vrtojbenske barve zastopali mladinska Sara Tokić in trenerja Miroslav Tokić in Tina Mozetič. Prva slovenska mladinka se je uvrstila med najboljših 32, žal pa je bila za stopničko više malenkost prekratka v boju s tretjo evropsko igralko. Avgusta so potekale

tudi reprezentančne priprave, ki so se jih udeležili Sara Tokić, Mitja Erzetič, Petra Pija Fornazarič, Aleksandar in Filip Miščević ter trener Srđan Miščević.

V novi sezoni bomo v vrtojbenskem klubu nadaljevali uspešno sodelovanje z bolniki s Parkinsonovo boleznijo, ki so se v klub odlično vklopili. Največja sprememba se bo zgodila v ženski članski ekipi, saj prva klubska igralka Sara Tokić odhaja na Hrvaško, kjer bo v prvi ligi zastopala NTK Zagreb. V matičnem klubu ji želimo veliko uspehov v nadaljevanju kariere, ki bo, v to smo prepričani, še kako uspešna. Oslabljena ženska

ekipa v postavi Tina Mozetič, Eva Cerkvenič, Valentina Mišigoj in Petra Pija Fornazarič se bo tako osredotočila na obstanek v najmočnejši ligi. Moška ekipa, sestavljena iz mladih reprezentantov Aleksa Ušaja, Aleksandra in Filipa Miščevića in Mitje Erzetiča, pa se pogumno vzpenja in v tretji ligi cilja na najvišja mesta.

V Namiznoteniškem klubu Vrtojba se že veselimo nove sezone in upamo na čim več uspehov. Ob tej priložnosti vabimo vse zainteresirane, da se nam pridružijo in se tudi sami preizkusijo v najhitrejši igri z žogo.

Tina Mozetič

Športni center Šempeter-Vrtojba

Športni center ima pokrito atletske progo s petimi progami, poleg katerih se nahaja tudi proga za skok v daljino ter skok v višino.

Več informacij glede športnega centra najdete na spletni strani upravljalca www.kstm-sempeter-vrtojba.si pod zavihkom "športni center".

Vabljeni na rekreacijo v Športni center Šempeter-Vrtojba, da naredimo nekaj za svoje zdravje in kondicijo.

KSTM Šempeter-Vrtojba

11. septembra ponovno odpira svoja vrata Športni center Šempeter-Vrtojba, ki je bil med poletjem zaprt. Športni center je odprt od ponedeljka do petka med 15. in 21. uro, kjer so na voljo 4

igrišča za badminton, igrišče za igro trojk, igrišče za skvoš, namizni tenis, odbojko, košarko in seveda fitness z utežarno.

**VABLJENI OTROCI
1-6 RAZREDA K VPISU!
V ŠOLSKEM LETU 2023-24 BOMO
ROKOMETNO ABECEDO ORGANIZIRALI NA OŠ:**

**OŠ ŠEMPETER, OŠ VRTOJBA, OŠ BRANIK, OŠ DORNBERK,
OŠ DESKLE, OŠ MIREN, OŠ BILJE, OŠ RENČE,...**

**KROŽKI SO ZA OTROKE
O.Š. BREZPLAČNI !**

INFORMACIJE:

INFO@RK-SEMPETERVRTOJBA.SI

hit
universe of fun

 triglav

V soboto, 3. junija 2023, smo se nekdane sošolke in sošolci zbrali pred takratno šolo, nato pa še pred staro bolnico, kamor smo hodili na prakso. Vsi veseli smo med nami pozdravili 90-letno razredničarko, ki se je z veseljem pripeljala iz Novega mesta. Srečanje smo nadaljevali v restavraciji Hrast in končali na Kostanjevici z vodenim ogledom knjižnice, cerkve in grobnice Burbonov.

Lepo smo se imeli. Vsi smo bili mnenja, da bi, če bi ponovno izbirali poklic, izbrali enakega. To dokazuje dejstvo, da smo prav vsi ostali v zdravstvu. Hvala vsem za udeležbo, posebno gospe razredničarki Mariji Simšič.

Vladoša Kastrin

V nedeljo, 25. junija 2023, je potekalo tradicionalno praznovanje svetega Petra, zavetnika cerkve v Šempetru, ki so ga organizirali Društvo žena in deklet Šempeter, KO Šempeter in Moto klub Kavalir Šempeter - Vrtojba. Dogodek se je pričel z zborom motoristov in starodobnih vozil, sledila sta sveta maša in blagoslov motorjev. Zbrane je nagovoril tudi župan mag. Milan Turk, ki je motoristom zaželel srečno vožnjo. Po blagoslovu je sledilo druženje domačinov ter motoristov povabljenih društev od blizu in daleč. Skupaj smo se pokrepčali s pršutom ter kozarčkom osvežilne pijače, saj je so bile temperature kljub hladni senci mogočnih dreves primerne letnemu času. Članice društva žena in deklet smo poskrbele, da so bile mize ves čas bogato obložene s pladnji, ter vmes veselo klepetale s sokraji in sokrajankami. Ker pa idej v našem društvu nikoli ne zmanjka, v svojo sredo vabimo nove članice, saj bomo le tako lahko še dodatno razširile naš že tako bogat program dela.

Mateja Leskovec,

Društvo žena in deklet Šempeter

Občinski praznik smo v Društvu upokojencev Šempeter, kot je že v tradiciji, počastili z balinarskim turnirjem, ki se je odvijal v soboto, 22. julija 2023 na balinišču pri gasilskem domu v Šempetru.

V športnem duhu, prijetnem vzdušju in odlični postrežbi so:

1. mesto slavili balinarji iz Grgarja,
2. mesto balinarji iz Renč,
3. mesto balinarji iz Vrtojbe in
4. mesto balinarji iz Orehovalj.

Zmagovalnim ekipam iz srca čestitamo, vsem ostalim pa se zahvaljujemo za udeležbo.

Anuška Pavlin,

DU Šempeter

Šempeterska Folklorna skupina Na placi se je 27. avgusta 2023 udeležila 56. folklorne povorke v Gorici (Italija).

Omenjena povorka je organizirana v okviru tradicionalnega folklornega festivala v Gorici.

Foto in tekst Simon Kovačič

V avgustu je Društvo žena in deklet Šempeter ponovno stopilo v akcijo. Tokrat so članice poskrbele, da 105 udeležencev in udeleženk oratorija ter njihovih 25 mentorjev ni ostalo lačnih zadnji dan njihovih aktivnosti. Dekleta in žene so poprijele za kuharice, mešalnice in ponve, saj so skuhale 25 l zelenjavne juhe ter spekle več kot 350 palačink. Na veselje vseh je posoda z juho ostala kaj kmalu prazna, udeleženci in udeleženke pa niso bili nič kaj sramežljivi tudi pri zobanju palačink. Ob zaključku aktivnosti društva je dekleta in žene pričakala lično pomita posoda. Članice so otrokom obljubile, da se bodo drugo leto vrstile ter jim tako še dodatno popestrile teden zabavnih dejavnosti.

Mateja Leskovec

KDOR KOGA OVADI	O	V	A	D	I	T	E	L	J	
STRANSKA DESKA POSTELJE	S	T	R	A	N	I	C	A		PRIMOR- SKA VAS S PLEZALNO STENO
NESKONČ- NA DOBA	E	O	N		A	L	E	K	O	
PRIMOŽ EKART	P	E			T	R	A	P		ŠTEVILO Z DVEMA NICLAMA ODSOTNOST
RASTLINA GOBA	G	L	I	V	A			C	I	P
JAPONSKI PISATELJ (AKINARI)	U	E	D	A		L	I	Z		GORA NAD DOLINE KRIJE V JULIJU
ANGLEŠKA PLOŠČIN- SKA MERA	A	K	E	R		O	J	O		PREDMET ZA OKRAŠE- VANJE NASLOV
NAJVIŠJA RESNICA V VEDANTI	R	T	A			V	A	S	A	
MOČEN UDAREC	D	R	L	E	S	K		T	D	
RIMSKA DVOJKA	I	I		T	L	A	K	A	R	
DEDNA POŠEST PO OČETU	O	Č	I	N	A		O	N	E	
STOGLAVI ZNAJ V GRŠKI MITO-	L	A	D	O	N		K	E	S	

V naše uredništvo je tako po pošti kot tudi po elektronski pošti tokrat prispelo 24 križank, ki smo jih dali v košaro in izžrebali srečnež, ki so prejel knjigo Jane Korečič: Neon. Žreb je bil tokrat naklonjen Tamari Češnovar. Iskrene čestitke! Vam, drage bralke in bralci, pa vabilo k reševanju nove križanke.

Uredništvo

Oktober

1. oktober 2023 ob 11.00
Mini CHM, državno
prvenstvo
Kartdrom Vrtojba,
Mednarodni mejni prehod
AKK Šempeter

4. oktober 2023 ob 19.00
Svet je kakor ringaraja,
pogovor s pesnico in
pisateljico Anjo Štefan o
njem ustvarjanju
Coroninijev dvorec,
Šempeter pri Gorici
JSKD in KUD Šempeter

7. oktober 2023 ob 20.30
Sobotno preplesovanje
Mladinski center Vrtojba
Plesni studio Rebula

7. in 8. oktober 2023
Alpe Adria Winner dog
shows, mednarodna
razstava psov
Športni center Šempeter-
Vrtojba
Športni kinološki klub
Vrtojba

16. oktober 2023 ob 20.15
Trobilni kvintet SiBRASS,
koncert (za abonma in
izven)

Velika dvorana Kulturnega
doma Nova Gorica
Kulturni dom Nova Gorica

28. oktober 2023 ob 19.00
Krajevni praznik Vrtojbe
Mladinski center Vrtojba
ZB NOB Nova Gorica

31. oktober ob 21.00
Največja Halloween
zabava: Fehtarji, Neda
Ukraden, Dj Chumma
Športni center Šempeter-
Vrtojba
Danta Events

November

4. november 2023 ob 20.30
Sobotno preplesovanje
Mladinski center Vrtojba
Plesni studio Rebula

19. november 2023
od 9.00 do 14.00

31. Srečanje s preteklostjo,
mednarodni sejem militarij
Šport center Šempeter-
Vrtojba
Društvo Soška fronta
1915–1917

20. november 2023
ob 20.15

Zagrebski solisti in Nuška
Drašček, koncert (za
abonma in izven)
Velika dvorana Kulturnega
doma Nova Gorica
Kulturni dom Nova Gorica

December

2. december 2023 ob 19.30
Concordija – vokalno
instrumentalna skupina,
Miklavžev koncert
Coroninijev dvorec,
Šempeter pri Gorici
KUD Šempeter

4. december 2023 ob 20.15
Ansambel Dohnanyi,
koncert (za abonma in
izven)
Velika dvorana Kulturnega
doma Nova Gorica
Kulturni dom Nova Gorica

7. december 2023
ob 17.30 in 18.30
Tradicionalni prižig
prazničnih lučk v
Šempetru in Vrtojbi
Trg Ivana Roba v Šempetru
in pri boreli
velikanki v Vrtojbi
Občina Šempeter-Vrtojba

21. december 2023 ob 18.00
Prireditve ob dnevu
samostojnosti in enotnosti
Coroninijev dvorec,
Šempeter
Občina Šempeter-Vrtojba

22. december 2023 ob 13.50
Dvig slovenske zastave
ob obeležju braniteljem
slovenske samostojnosti
Pri marketu v Šempetru
OZVV za Slovenijo
"Veteran" Nova Gorica,
Sekcija Šempeter-Vrtojba

Odraščanje v digitalni dobi

V času, prežetem z novodobno tehnologijo, postaja odraščanje vse večji izziv. Ne samo staršem in vzgojiteljem, temveč tudi samim otrokom in mladim. Otroci in mladostniki so praktično na vsakem koraku izpostavljeni zaslonom – televiziji, računalnikom, tablicam, pametnim telefonom. Praviloma se otrok z zaslonom prvič sreča že v porodni sobi (sicer res v namene obeležja spominov). Žal pa je pogosto že v dojenčkovem obdobju lahko zaslonom izpostavljen tudi kot uporabnik.

Tisti, ki se srečujemo z odraščanjem in vzgajanjem otrok in mladostnikov (tako starši kot strokovnjaki različnih profilov – učitelji, vzgojitelji, pediatri ...), se soočamo z velikim izzivom: kako naučiti otroke in mlade, da bodo z zasloni sobivali in jih uporabljali kot pripomoček, ki življenje olajša, ne pa kot podaljšek lastnega telesa. Vse pogostejše opažamo negativne vplive na otrokov razvoj in njegovo psihično in telesno zdravje. Zasloni so pogosto krivec za nesoglasja v družini, neuspeh v šoli, težave v krogu vrstnikov.

Tako kot izsledki številnih raziskav tudi pediatri med svojim delom

opažamo, da ima izpostavljanje zaslonom v predšolskem obdobju izrazito neugoden vpliv na celoten otrokov razvoj. Zelo pogosto vidimo težave v govornem razvoju in neustrezni otrokovi komunikaciji (npr. težave z vzpostavljanjem očesnega stika) ter motorično nespretnost.

Pri šolarjih in srednješolcih pa se najpogostejše pojavljajo vedenjske težave, motnje pozornosti, motnje spanja, debelost in prekomerna prehranjenost, simptomi depresije ... Dnevno se pri svojem delu srečujemo s telesnimi težavami šolarjev, ki so posledica uporabe zaslonov:

STAROST	Čas pred zaslonom v prostem času	
	Vir NIJZ	
0 - 2 leti	>>	Brez zaslonov!
2 - 5 let	>>	manj kot 1 uro na dan v navzočnosti staršev in sorazmerno starosti
6 - 9 let	>>	prva triada osnovne šole največ 1 uro na dan
10 - 12 let	>>	druga triada osnovne šole največ 1 uro in pol na dan
13 - 18 let	>>	tretja triada osnovne šole in srednja šola največ 2 uri na dan

Priporočeni čas uporabe zaslonov pri otrocih

glavoboli, bolečine v hrbtu in vratu, slabšanje vida, suhe oči, slaba drža ...

Tehnologija pronica v vse pore našega življenja in žal prepogosto prevzema nadzor nad našim časom. Programi, družbena omrežja, računalniške igrice ... so narejeni tako, da prevzamejo našo pozornost in jo čim dlje zadržijo. Zasnovani so tako, da vsak posameznik preživi več in več časa pred zaslonom. Težave s samokontrolo imamo odrasli ljudje, kaj šele otroci, katerih možgani se še razvijajo in so zato še bolj dovzetni za tovrstne vplive.

Otroci in mladi opazujejo odrasli svet in od svojih bližnjih prevzemajo navade in vrednote ter si ustvarjajo lastna mnenja. Kar pomeni, da se moramo odrasli vprašati o svoji lestvici vrednot in zgledu za otroke in mlade, ki nas obkrožajo. Ali pri družinski mizi uporabljamo zaslone? Kaj storimo, ko imamo skupaj nekaj prostega časa? Povabimo najstnika na sprehod, se pridružimo predšolskemu otroku ob igri z žogo, spodbudimo šolarja, da pogleda, če je kak sošolec na igrišču ...? Pomembno je namreč, da otrokom in mladim nudimo in vztrajno kažemo alternativo in druge možnosti preživetja prostega časa, kot pa je čas, preživet na zaslonih.

Vsi, ki delamo z otroki, opazamo, da postaja neprimerna in neustrezna uporaba zaslonov vse večji problem. Uporabne informacije in tudi s strani slovenskih pediatrov podane smernice za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih so na voljo na spletnih straneh:

- safe.si/starsi/priporoceni-cas-uporabe-zaslonov-pri-otrocih,
- safe.si/starsi/starsevski-nadzor-nad-mobilnimi-telefoni,
- safe.si/nasveti/zascita-racunalnika-in-mobilnih-naprav/filtriranje-vsebin-na-internetu,
- niz.si/zivljenjski-slog/nekemicne-zasvojenosti/zaslani/.

Veseli nas, da lahko napovemo, da bo 10. oktobra 2023 ob 17.00 v Kulturnem domu Nova Gorica organiziran izobraževalni dogodek, ki ga pripravlja ZD Nova Gorica v sodelovanju s Kulturnim domom Nova Gorica. Namenjen bo osveščanju prav vsakega posameznika, predvsem pa ljudem, ki imajo več stika z otroki in mladimi (starši, stari starši, tete, strici, učitelji, trenerji ...).

Dogodek, na katerem bodo domači in tuji predavatelji odgovorili na številna vprašanja in dileme, bo pripravljen z namenom, da bi skupaj oblikovali okolje, v katerem bodo zrasli zdravi otroci in mladi – taki, ki bodo znali in zmogli uporabljati zaslone sebi v prid in ne v škodo.

Vljudno vabljeni k udeležbi v čimvečjem številu.

Vanja Kogoj Jug, dr. med., spec. ped., ZD Nova Gorica
Daša Kumprej, dr. med., spec. ped.,
ZD Nova Gorica

Bučna juha

Sestavine

- 1 srednje velika buča
- Maslo
- 2 čebuli
- 3 srednje veliki krompirji
- Goveja jušna osnova
- Začimbe po okusu (sol, kajenski poper)
- Bučna semena
- Bučno olje
- Kisla smetana

Postopek

1. V posodi na maslu prepražimo na drobno seseklano čebulo.
2. Dodamo na male kockice razrezano bučo ter začimimo po okusu. Vse skupaj pražimo še par minut.
3. Zalijemo z jušno osnovo in dodamo še na male kockice zrezan krompir.
4. Pustimo, da se kuha 35–40 minut.
5. Juho serviramo na krožnik, dodamo še žličko kisle smetane in jo dekoriramo z bučnimi semeni in bučnim oljem.

Dober tek!

AVENIA®

Šola ali video igre oziroma družbena omrežja?

Začetek šolskega leta je pravi čas za dogovore med starši in otroki o tem, kaj je bolj pomembno: šola ali video igre oziroma družbena omrežja?

Novo šolsko leto je priložnost, ko starši lahko po načelu **»bolje preprečiti kot zdraviti«** pravočasno preventivno ukrepajo, da bo šolsko leto manj stresno zanje in za otroke. **Gre za vprašanje otrokove uporabe digitalnih tehnologij** (pametni telefon, računalnik, tablica, igralna konzola, digitalna televizija) **na račun šolskih in obšolskih obveznosti, ki so najpogostejše prizadete zaradi prekomerne uporabe omenjenih naprav.**

Strokovnjaki iz Logout v Izoli opazajo, da se **čas uporabe digitalnih tehnologij pri otrocih in mladih povečuje**, kar neposredno krajša čas za šolske in obšolske obveznosti, za druženje v živo, za gibanje in zdrav življenjski slog. Brez spremljanja staršev in nadzora pri uporabi digitalnih tehnologij otroci lahko postanejo prekomerni uporabniki ali celo zasvojeni z družbenimi omrežji ali video igrami, kar v njihova življenja prinese številne izzive in težave. Starši predolgo čakajo na ukrepanje in upajo, da se bodo težave uredile same od sebe, pri tem pa zelo pogosto doživljajo vzgojne neuspehe.

Zakaj bi starši čakali, da se učni uspeh slabša, skrbi in težave poglobijo, če lahko le-te **pravočasno preprečimo in se jim izognemo z dogovori o uporabi naprav** na samem začetku šolskega leta. Izognemo se

lahko situacijam, kot jo opisuje gospa: **»Sin je popolnoma odvisen od video iger. Letos se je stopnjevalo do točke, ko je pustil šolo, saj zaradi kronične neprespanosti ni več zmogel šolskih zahtev. Doma cel dan preživi na računalniku. Pravil in navodil ne upošteva. Je aroganten in jezikan. Ponoči igra na skrivaj. Ne vemo več, kaj storiti. Prosimo za pomoč.«** (mama)

Zato v pomoč družini, staršem in drugim v brezplačnem programu **Preventivna pomoč družini** nudijo informiranje in svetovanje ter **pomoč pri oblikovanju družinskih dogovorov** o uporabi digitalnih tehnologij. Pri tem vključene seznanijo s **Smernicami za uporabo zaslonov pri otrocih in mladostnikih**, ki so jih razvili v sodelovanju s slovenskimi pediatri. **Staršem nudijo tudi podporo, da lažje redno spremljajo otrokovo uporabo naprav in dosledno izvajajo dogovore.**

Brezplačno pomoč in podporo nudijo tudi posameznikom z že zaznanimi težavami **pri urejanju prekomerne uporabe ali zasvojenosti** z digitalnimi tehnologijami v programih **Digitalna dieta** in **Logout&Restart**, v programu **Logout&SpeakOut!** pa niso pozabili na posameznike z izkušnjo žrtve spletnega nasilja in drugih tveganih spletnih vedenj.

Kakšne spremembe lahko pričakujejo starši, pove mama, katere sin je že končal s svetovalnimi razgovori: **»Sčasoma je sin začel več delati za šolo in tudi prepiramo se manj.«** (mama)

O načinu dela, ki je mladostnikom blizu, priča izkušnja mladostnika: **»Na razgovorih mi je všeč, da ne nasprotujejo igranju video iger, ampak me razumejo in znajo poslušati bolj kot starši.«** (mladostnik)

Pomemben prispevek k zdravljenju digitalnih zasvojenosti predstavlja program **Digitalni Detox**. V sodelovanju z **Mladinskim klimatskim zdraviliščem Rakitna** so marca letos uspešno pričeli izvajati tritedenski namestitveni program za mladostnike med 13. in 18. letom. Do tega trenutka so program uspešno zaključile tri skupine mladostnikov. Vstopne točke v program so Logout enote v Ljubljani, Kranju, Celju in Izoli.

O uspehu namestitvenega programa govorijo udeleženci: **»Imam več energije in sem manj jezna. Želim nadaljevati s spremembami, ki sem jih dosegla.«** (udeleženka programa) Seveda pa tudi starši: **»Po zaključenem programu je drugačen, ima več življenja.«** (oče)

V želji, da bi bili njihovi programi dostopni vsem, izvajajo svetovalne razgovore tudi na daljavo, preko spleta.

Da bo v novem šolskem letu sobivanje z digitalnimi tehnologijami manj stresno, da le-te ne bodo razlog za številne osebne stiske ter težave v odnosih med starši in otroci ter mladostniki, **ne odlašajte in stopite v stik z njimi** preko spodnjih kontaktov ali se za razgovor naročite preko obrazca na njihovi spletni strani.

Janez Arh

Logout Izola
Ljubljanska ulica 22
6310 Izola

T: 064 236 516
E: janez.arh@logout.si

Kako in kje so temelji Doma upokojencev Vrtojba?

Domačija družine Ušaj, pri mostu čez Vrtojbo, je bila ena večjih kmetij v Dolnji Vrtojbi. Gospodar Jušt, gospodinja Frančiška in sin Aldo so upravljali veliko gospodarsko poslopje, nekaj hektarjev obdelovalnih polj in veliko gozda. Jušt je izhajal iz Orehovelj, Frančiška – Francka pa je bila Vrtojbenka. Kmetija je zaživela, ko se je gospodar vrnil s služenja italijanske vojske v Egiptu. Postali so ena naprednejših kmetij, med prvimi so si nabavili traktor, motorno kosilnico, nakladalnik in še kar nekaj naprednega kmetijskega orodja.

Ko si zavil v njihovo hišo, je pred vrati stala lesena klopca, kjer sta gospodarja posedala v senci in med rožami poslušala žuborenje Vrtojbe, takrat še čiste in polne rib. Naravnost si prišel v njihov vinograd, v sadovnjak in na njivo. Desno si zavil na veliko dvorišče – borjač, kjer sta te je pozdravila velik

oreh in lipa. Desno ob hiši je bila podzemna vinska klet, malo naprej skedenj in štala. Vedno so imeli 3–5 glav živine, zlasti krave in teleta. Oskrbovali so kar nekaj Vrtojbenec z domačima mlekom in maslom. Od štale naprej si prišel do velikega senika za shrambo sena, slame in stelje. Francka je bila poznana po peki kruha, potic in drugih pekovskih dobrot. Velika krušna peč je osrečila marsikatero poroko in družinska slavlja. Naprej proti vinogradu so imeli hleve za prašiče, kjer je gospodovala velika svinja z vsakoletnimi mladiči. Dvorišče je bilo polno kokoši in piščancev. Tam je kraljevala velika marelica z najboljšimi sadeži daleč naokoli.

Po smrti gospodarja in gospodnje je začela kmetija počasi usihati. Dokler je bil sin Aldo še opravično sposoben, je nekako vztrajal in kmetijo ohranjal. Ko je socialna služba ugotovila stanje, se je razmišljalo, kaj s posestvom. Daljni sorodniki niso prevzeli posestva.

V danem času je Občina Šempeter-Vrtojba začela razmišljati o projektu doma za starejše občane. Vladimira Gal je prevzela skrbništvo nad Aldom, mu zagotovila bivanje v domu upokojencev na Gradišču in tako se je formalnopravno naredil prenos

premoženja na občino. Takrat se je porodila ideja o javno-zasebnem partnerstvu za izgradnjo doma. Občina je zagotovila Aldu dosmrtno preživljanje in financiranje vseh storitev in njegovih potreb. S časom ga je doletela še demenca, vendar je še vedno izražal željo, da bo prerezal trak na otvoritvi doma. Žal tega ni dočakal, pred dvema letoma je umrl.

Občina je kandidirala za državna sredstva in koncesijo, kar je s 6. mestom v Sloveniji tudi uspela. Vložek občine so bila gradbena parcela in vsa zemljišča ob hiši v vrednosti cca 1 milijon EUR. Dom je bil projektiran za 90 stanovalcev in varovana stanovanja. Po poizvedovanjih občine naj bi bilo zainteresirano za bivanje v domu preko 100 občanov in tujcev iz Italije. Planirane so bile vse storitve zdravstvene oskrbe, paliative, prehrane in z družabnim centrom za zabavo. Žal so se stvari z vsemi težavami iztekle drugače in je skoraj dokončana zgradba samevala nekaj let v iskanju upravitelja in koncesionarja. Danes je zmaga in zaključek prizadevanj mnogih, da je dom dokončan in predan uporabnikom.

Dominik Soban

Pridi v gledališko šolo!

Gledališka igra pomaga otroku pri razvijanju čuječnosti

V prostorih zavoda Svet montessori v Kromberku bo tudi letos pod mentorstvom dramskega igralca Romea Grebenška delovala gledališka šola, v katero se lahko vključijo mladostniki od 12. leta dalje.

Ustvarili bomo čisto pravo gledališko predstavo! In to od A do Ž!

Sami si bomo izdelali sceno, kostume, kaj zapeli in celo plesali ter na odru za vse svoje najbližje suvereno odigrali svojo vlogo.

Gledališka igra je več kot samo igranje vlog!

- Ste se že kdaj znašli v situaciji, ko ste želeli spregovoriti, a ste se naenkrat ustavili in vas je vaš glas pustil na cedilu? Ali pa ste pozabili besedilo?
- Z različnimi govornimi tehnikami se bomo naučili nadzorovati glasilke, z dihalnimi vajami se bomo umirili in si pridobili samozavest, kako glasno spregovoriti pred publiko. Spoznali bomo načine, kako se naučiti daljše besedilo in kako kljub tremi izpeljati suveren nastop.
- Posebej se bomo posvetili tudi gibu in premikanju na odru.
- Zavedanje svojega telesa je tukaj bistvenega pomena. Spoznavali bomo sebe in svoje meje, učili se bomo novih vlog in tehnik, kako se prelevimo v nekoga drugega.
- Oder ne spodbuja samo kreativnosti, ampak tudi naše intelektualne, čustvene in socialne sposobnosti.
- Preko učenja vloge in besedila se urimo v koncentraciji in razvijamo empatijo. Spoznavamo drugega, mu prisluhnemo in se srečamo s skupinskim delom. Predstavo sestavlja veliko različnih figur in le s sodelovanjem in razumevanjem drug drugega je lahko uspešna. Brez skupnega napa, zanesljivosti, soodgovornosti pri skupinskem procesu in pomoči

drug drugemu končni izdelek ni mogoč.

- In nenazadnje ... V gledališču spoznamo nove prijatelje, dobimo nove priložnosti za druženja, na kar pri tej hitri vožnji sveta (nehote) malo pozabljamo.

Gledališka igra je odlično orodje za otrokov emocionalen in psihosocialni razvoj!

Pogovarjali smo se z Ireno Stubelj Marinič, mag. psihosocialne pomoči in kognitivno-vedenjsko svetovalko.

Gledališka igra pozitivno vpliva na otrokov razvoj

Otrok z vključitvijo v gledališko šolo skozi igro raziskuje, spoznava svoja čustva in čustva drugih, lahko poskusi izraziti tisto, kar sam čuti med igro. Lahko pa tudi sprejme, da lik čuti to, česar sam ne bi nikoli.

Lažje sprejema, da so nekatera čustva prijetna in druga neprijetna in da so vsa del življenja vsakogar. Da tisti vrstnik ob njem ni vedno srečen, ni v vsem idealen, da nosi v sebi še del, za katerega morda do takrat ni vedel.

Začuti lahko, da so čustva različnih stopenj, lahko pomenijo rahlo vznemirjenost, lahko pa jih občuti zelo intenzivno, močno. Vsak jih drugače izraža, en otrok tako, drugi drugače. V gledališki šoli lahko otrok čustva pokaže z gibom, z obrazno mimiko, lahko jih izreče, lahko jih izkriči, izjoka, lahko se razjezi. Lahko jih torej izrazi na način, ki mu morda doma, v šoli ni bil omogočen, ni bil dovoljen, v igri pa se preko tega izražanja sprosti. Bolj kot bo otrok čustva prepoznal, poimenoval, razlikoval, lažje bo ta čustva tudi pri sebi obvladal, uravnaval. Ob vsem tem lahko izraža igrivost, pogum, ustvarjalnost, zavzetost, lahko tvega in poskuša in popravlja in se tako uči soočanja z napakami.

Ko se otrok v gledališki igri vživlja v novo vlogo, mora biti popolnoma osredotočen na tukaj in zdaj – kaj čuti, v kakšnem položaju je, kako je postavljen v prostoru v odnosu do scenografije in soigralcev, kaj čuti v sebi, kako to izraža. Posledično se nauči čuječnosti, kar lahko uporabi tudi v vsakdanjem življenju.

Gledališka igra pozitivno vpliva na otrokov socialni čut

Na socialnem področju se uči sodelovanja z drugimi, timskega dela, potrpežljivosti, sprejemanja tudi napak drugih, lahko se uči empatije, sočustvovanja z drugimi. Ni pomemben le njegov prispevek k igri, ampak trud vseh skupaj. Šele s skupnim sodelovanjem bo cilj dosežen, torej bo predstava uspela. Otroku lahko v gledališki šoli pridobi nove prijatelje, spozna tudi nekoga, ki ga sicer mogoče ne bi izbral za prijatelja.

Komu bi udeležbo v gledališki šoli še posebej priporočili?

Vključitev svetujem vsem otrokom, ki jih igra zanima in ki jih takšne vrste raziskovanje pokliče. Še posebej pa lahko z vključitvijo v gledališko šolo pridobijo otroci, ki jih je strah nastopanja, ki imajo težave z anksioznostjo, ki imajo slabo samopodobo, otroci, ki se težko vključijo v družbo, ki imajo težave z empatijo, z obvladanjem jeze. V gledališki šoli bodo lahko postopoma pridobili novo izkušnjo in se naučili konstruktivnejšega soočanja s težavami.

Irena Stubelj Marinič je mag. psihosocialne pomoči in kognitivno-vedenjska svetovalka. Na Goriškem v živo in po spletu nudi psihosocialno svetovanje otrokom, mladostnikom in staršem, ki se srečujejo z različnimi stiskami in težavami doma, v šoli, v družbi, pa tudi vsem tistim, ki se spopadajo z občutki izgorelosti, depresije in anksioznosti.

Potek srečanj gledališke šole

Delavnice potekajo enkrat tedensko, vsako srečanje traja 90 minut. Sledimo programu, ki je vsebinsko prilagojen glede na skupino, kjer upoštevamo posameznikove potrebe,

starost in predznanje. Z vajami in s tehnikami spodbujamo njihov telesno-gibalni, čustveni, socialni, kognitivni in duhovni razvoj.

Najprej se bomo seveda spoznali, da sploh vidimo, kdo smo in kaj nam ustreza, katera besedila so nam všeč, katera zvrst nas mogoče mika, in na podlagi tega izbrali besedilo. Skozi srečanja se bomo besedilo naučili, izdelali kostume, sceno, se naučili tudi kaj zapeti in zaplesati. Ob zaključku leta uprizorimo gledališko predstavo, ki bo rezultat skupnega ustvarjanja, sodelovanja, izmenjave idej in predlogov. Letos na pravem gledališkem odru!

Kdo je Romeo Grebenšek?

Gledališko šolo vodi dramski igralec Romeo Grebenšek, ki je zaključil šolanje na AGRFT v Ljubljani – smer dramska igra in umetniška beseda. Kot član igralskega ansambla SSG v Trstu in gost v različnih profesionalnih gledališčih po Sloveniji je oblikoval več kot štirideset vlog, med njimi tudi Murna v Schimmelpfeningovem Zlatem zmaju, za katero je na mednarodnem

festivalu Joachim v Kragujevcu prejel nagrado kot najboljši igralec festivala. Poleg igranja v gledališču nastopa v kratkih in celovečernih filmih, umetniško vodi amatersko gledališče Velenje, otroške gledališke delavnice in poletne kampe ter redno sodeluje pri snemanju radijskih iger ter ustvarjanju poletnega jutranjega programa na Radiu Trst A.

Razgrnimo zaveso, prižgimo odrske luči, naj se igra prične!

Trajanje gledališke šole:

oktober 2023–maj 2024

Termin: 1-krat tedensko, ob ponedeljkih od 15.30 do 17.00

Cena: 50 EUR/mesec

Lokacija: prostori zavoda Svet montessori Nova Gorica, Kromberk Prijave zainteresiranih zbiramo do

30. septembra 2023 na

info@svetmontessori.si. Prosimo, da nam sporočite ime in priimek otroka, starost in telefonsko številko. Za dodatne informacije lahko tudi pokličete na telefonsko številko 041 486 998.

Kaja Gulic

Potovanje preko Slovenije

Da je Slovenija lepa dežela, dokazuje tudi obisk štiričlanske belgijske družine, ki je potovala preko Primorske, Krasa do slovenskega morja. Seveda pa je bilo to potovanje posebno, saj so potovali peš z dvema osličkoma, ki sta nosila prtljago.

Dne 13. avgusta 2023 jih je pot vodila po šempetrski kolesarski poti, preko ulice Na Hrabu. Tu so se po naključju ustavili pri družini Cijan, ki jih je toplo sprejela. Med njimi, mamo in tremi otroki je stekel pogovor, kjer so jim povedali svojo avanturo, in sicer, da peš potujejo iz Italije do Sečovelj, kjer jih bo počakal mož oz. oče. Ker so bili že nekoliko utrujeni, jim je družina Cijan ponudila prostor za kampiranje in seveda pijačo ter jedačo. Prav tako so poskrbeli tudi za oslička, ob tem pa so jim predstavili še svojega oslička, ki ga imajo v bližini hiše. Po prespani noči jih je čakal zajtrk, nakar so po kolesarski poti nadaljevali proti Dornberku.

V razgovoru jim je gospa povedala, da že več let z otroki potuje po Evropi in tako spoznavajo kraje in ljudi. Slovence vidi kot nekoliko zadržane ljudi, smo pa zelo prijazni in dobrosrčni.

Dominik Hanžič

PRIDI V

GLEDALIŠKO ŠOLO

POD MENTORSTVOM DRAMSKEGA IGRALCA ROMEA GREBENŠKA

ZA MLADOSTNIKE OD 12. LETA DALJE OD OKTOBRA DO MAJA

V PROSTORIH ZAVODA SVET MONTESSORI V KROMBERKU
VABLJENI NA BREZPLAČNO UVODNO SREČANJE

PRIJAVE IN VPIS NA [INFO@SVETMONTESSORI.SI](mailto:info@svetmontessori.si) ALI NA 041 486 998
VEČ INFORMACIJ NA WWW.SVETMONTESSORI.SI/NOVICE

Kristali v urinu pri mačkah

Vzdrževanje zdravja mačke je bistveno za njeno dolgo in srečno življenje. Ena izmed pogostih težav, s katerimi se lahko srečajo mačji lastniki, so kristali v urinu. Ti drobni trdni delci lahko povzročijo nelagodje in resne zdravstvene težave vašega mačjega prijatelja. Danes bomo raziskali, kaj so kristali v urinu, zakaj se pojavijo, kako jih prepoznati ter kakšni ukrepi so potrebni za preprečevanje in zdravljenje.

Kaj so kristali v urinu pri mačkah?

Kristali v urinu pri mačkah so majhni trdni delci, ki se lahko oblikujejo v urinarnem traktu. Obstaja več vrst kristalov, vendar so najpogostejši kalcijev oksalat, struvit in sečna kislina. Ti kristali se tvorijo zaradi presežka mineralov in različnih snovi v urinu.

Vzroki nastanka kristalov v urinu pri mačkah

Nastanek kristalov v urinu mačk je lahko posledica več dejavnikov:

1. **Prehrana:** Neustrezna prehrana, ki je bogata z minerali, lahko

poveča tveganje za nastanek kristalov.

2. **Hidracija:** Nezadostna količina pitne vode lahko poveča koncentracijo urina, kar olajša tvorbo kristalov.
3. **Urinarne okužbe in vnetja:** Vnetje sečil lahko spremeni pH urina, kar prispeva k tvorbi kristalov.
4. **Starost in spol:** Samci, predvsem tisti, ki so že starejši, so bolj nagnjeni k tvorbi kristalov.

Kakšni so simptomi kristalov v urinu?

Simptomi prisotnosti kristalov v urinu mačke se lahko razlikujejo, vendar so lahko naslednji:

- pogosto uriniranje,
- kri v urinu,
- stokanje med uriniranjem,
- prizadetost splošnega počutja,
- nezmožnost uriniranja (ki je lahko tudi znak nujne medicinske pomoči).

Ukrepi za preprečevanje kristalov in samozdravljenje

Preventiva je ključnega pomena pri obvladovanju kristalov v urinu pri mačkah. Nekateri koraki, ki jih lahko sprejmete:

Zadostna hidracija: Poskrbite, da bo vaša mačka vedno imela na voljo svežo in čisto vodo.

Urinarna dieta: Veterinar vam lahko priporoči posebno prehrano, ki je obogatena s hranili, ki preprečujejo tvorbo kristalov.

Če se kljub preventivnim ukrepom pojavijo simptomi kristalov v urinu, je nujno, da se obrnete na veterinarja. Zdravljenje se lahko razlikuje glede na vrsto kristalov in resnost stanja.

Zavedanje o kristalih v urinu pri mačkah je ključno za skrb za njihovo zdravje. Z rednimi veterinarskimi pregledi, s pravilno prehrano in s skrbno pozornostjo na simptome lahko pomagate preprečiti in obvladovati to težavo, kar bo omogočilo vaši mački kakovostno in udobno življenje.

Leon Koršič, dr. vet. med.

Dan odprtih vrat 2023

MAHLE v Šempetru vam odpira svoja vrata

**10. in 11. oktobra 2023,
možni termini ogledov ob 8.30 in 12.30.**

Zelena prihodnost od nas zahteva modre odločitve. Kot osrednja razvojna in proizvodna družba za električne pogonske sisteme in mehatroniko za hibridne in električne avtomobile ter električna kolesa novo vizijo usmerjamo v inovacije na poti zelene preobrazbe.

Vabimo vas, da se nam ob dnevu odprtih vrat pridružite na sedežu podjetja v Šempetru ter strategijo, inovativne programe in razvojne laboratorije MAHLE spoznate tudi vi.

Prijave zbiramo do 29. septembra 2023 na elektronski naslov **si.kadri@mahle.com** ali na telefonsko številko **05 339 4523** (med 8.30 in 11.00 ter 12.30 in 15.00 uro).

Prosimo vas, da ob prijavi navedete datum in uro želenega prihoda.

Veselimo se srečanja za vami.

MAHLE Electric Drives Slovenija d.o.o.
Polje 15, 5290 Šempeter pri Gorici

MAHLE

Glasilo Občine Šempeter-Vrtojba prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva v občini Šempeter-Vrtojba. Glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS pod zaporedno številko 1728.

Letnik XIII, številka "3

Izdajatelj: OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, zanjo župan Milan Turk
E-naslov: glasilo@sempeter-vrtojba.si
Odgovorna urednica: Lara Soban
Uredniški odbor: Dominik Soban, Zoran Mikuž, Nastja Orel, Dora Levpušček, Marta Premrl
Lektoriranje: Nika Birs
Oblikovanje: Blaž Erzetič
Fotografija na naslovnici: Pixabay
Tisk: Grafika Gracer
Naklada: 2650 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi za tisk tako po obsegu kot po izrazu. Rokopisov ne vračamo. Prispevkov z nezakonito, žaljivo, zavajajočo, sporno ali moralno neprimerno vsebino ne bomo objavljali. V Glasilu se proti plačilu v skladu s sprejetim cenikom objavljajo tudi oglasna sporočila pod pogoji navedenimi v ceniku.

Šempeter pri Gorici, september 2023

SKUPINA ZA PODPORO ŽALUJOČIM

SR(E)ČNA HIŠA
TUMOVA 5, 5000 NOVA GORICA
Prostore kluba omogoča
Ustanova Zdenke Gustinčič, Nova Gorica

VSAK TRETJI TOREK V MESECU OB 17.00

Skupina je namenjena žalujočim ob izgubi bližnje osebe. Žalujočim daje priložnost za medsebojno podporo in izmenjavo izkušenj. Udeležba na skupini je brezplačna.

Slovensko društvo Hospic
Območni odbor Severna Primorska
Informacije in prijave na s.primorska@hospic.si ali 031 606 309.

								AVTOR: GREGA RIHTAR	EVROPSKA DRŽAVA	TESTA- MENT	DALJŠI SLAV- NOSTNI MOŠKI SUKNJIČ	NATAŠA RALIJAN	PRIPADNIK INKOV	OMAHO- VANJE, OBOTAV- LJANJE	ANGLO- AMERIŠKA PLOŠČIN- SKA MERA
								VELIKI ŠMAREN (NAREČNO ZAHODNO)							
								BODEČA RASTLINA, CRNI TRN							
								VLAGA, MOKROTA (STAR.)				SL. PESNICA (MAJDA) NAŠ LITER. ZGODOVIN. (FRANCE)			
								NAŠ POKOJNI ŠPORTNI NOVINAR (STANE)					CIRIL RIBIČIČ ANGLEŠKI POMORSČAK (JAMES)		
								KRATKO POROČILO							NAJVEČJA HRVAŠKA LUKA, RJEKA
								ŽIVILO ZA PITJE							
NEMŠKI SLIKAR IZ MINDNA, MOJSTER SEVERNONEMŠKEGA POZNOGOTSKEGA SLIKARSTVA	NEKDANJI NAVARSKI KRALJ	VINKO KAMBIČ	ŽENSKI SPOLNI ORGAN	GRAFIK IN SLIKAR JUSTIN	FILMSKI IGRALEC HANKS	ROMAN JANKA KERSNIKA	KAČJI UGRIZ PEVEC OŠLAK					NEMŠKA IGRALKA (KARIN)			NAŠ ŠOLNIK (JUSTIN)
AFRIŠKA DRŽAVA												MLINSKI ŽLEB, RAKA ANGLEŠKI PEVEC SAYER			
VEDA O NOVO- TVORBAH											SLADKA ŽGANA PLJACA GORSKI PAŠNIK				
JANEZ TRDINA		IGRA S PRAVOKOT. PLOŠČICAMI EGIPČAN, KURTIZANA								GRELNO TELO MUSLI- MANSKI DUHOVNIK			NIKITA HRUŠČOV VRSTA OBLICA		
AFRIŠKO BANTUJ- SKO LJUDSTVO, BASUTI				LENINOVA LJUBICA ARMAND	PRIPIRAVA ZA TOČE- NJE MEDU RJAVA KRAVA							ŽELEZOV OKSID ŠKOFOV- SKA KAPA			
MAJHNO TNALO							JAPONSKA NABIRALKA BISEROV NOV POJAV, NOVOST					MANJŠE MESTO V ANGLIJI GOROVJE V ARABLIJI			
JUDOVSKI KRISTJANI NA OBMOČ. VZHOD. OD JORDANA								AM. PISA- TELJICA NIN KRAJ PRI KOČEVJU						KRILO RIMSKE KONJENICE; RUSKA PEVKA IN IGRALKA PUGAČOVA	
NAŠ FILOZOF IN PUBLICIST (VOJAN)			GOSPODAR- STVENICA AMINO- KISLINA V BELJAKOV.												ANTON TROST
BORIVOJ REPE		SNOV V RASTLINI KOPITNIK OTON SAJOVIC							INDIJSKI PESNIK SURYA- KANT TRIPATHI						
AFRIŠKA VIRUSNA MRZLICA					ZDENKO VRDLOVEC	VIKA ENGEL NAČIN VOĐENJA DRŽAVE			NAJVIŠJA GORA V TURČIJI						
JUTRANJA PADAVINA, DROBNE VODNE KAPLJE				PLINSKA ZMES ATMOSFERE RUMENICA											
TOMAŽ NOSE		KOVINSKI DENAR SRBSKO MESTO OB NIŠAVI						ČE NI NOČ, POTEM JE ...							
807 m VISOK VRH V BOHINJU					JUD ZDRAVKO OCVIRK										
NEZMOŽN. IZVAJANJA HOTENIH TELESNIH GIBOV															
MAJHEN, ŠKODLJIV GLODAVEC			NEKDANJI KOŠARKAR HORVAT												

POMOČ: ARHAR-naš šolnik (Justin), ASARON-snov v kopitniku, MOK-mokrota, ONEK-kraj pri Kočevju, ROŽNICA-veliki šmaren, TAIS-egipčanska kurtizana

Rešeno križanko nam s potrebnimi podatki pošljite do 6. novembra 2023 na:
Občina Šempeter-Vrtojba, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, s pripisom Nagradna križanka.

Nagrada:

Knjiga Martin Ramoveš – *Rob: zbadljivi poet v stripu in glasbi.*

Pravila nagradne križanke in ostale informacije najdete na naši spletni strani
www.sempeter-vrtojba.si.

